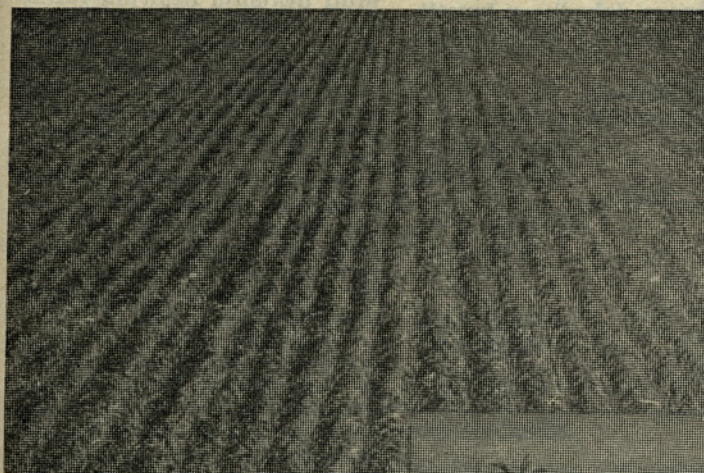

»Hmeljar« izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaskan Vlado, Jeriček Zlatko, Janič Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Žalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 21 N-dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišaji »Celjski tisk« Celje.

KMET KOOPERANT IN DELOVNO RAZMERJE

V pričakovanju zime

Temeljni zakon o kmetijskih zadrugah, ki je bil sprejet v zvezni skupščini 11. marca 1965, določa v 18. členu: »V statutu zadruga je lahko skladno z zakonom določeno, da sme delovna skupnost sprejeti v delovno razmerje kmeta, ki da zadrugi kot njen član v dolgoročni zakup večji del svojega zemljišča in kmetijskih poslopij in ki v proizvodnem sodelovanju z drugo dosega tolikšen obseg proizvodnje in dela, kot ga dosega delavci, ki so v delovnem razmerju z zadrugo.«

S tem zakonom je pooblaščen zvezni sekretar za finance, da izda v soglasju z zveznim sekretarjem za delo in zveznim sekretarjem za kmetijstvo in gozdarstvo natančnejše predpise o tem, kateri osebni prejemki kmeta se štejejo za osebni dohodek, ki je podlaga za plačevanje prispevkov in podlaga za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja. Zvezni sekretar za finance je 10. maja 1967 izdal pravilnik o osebnih prejemkih kmeta — kooperanta, ki se šteje za osebni dohodek in so podlaga za plačevanje prispevkov in za uveljavljanje pravic iz delovnega razmerja.

Po določilih tega pravilnika je to vrednost oddanih lastnih pridelkov in storitev po odbitku ustreznih pridelovalnih stroškov in drugih izdatkov v zvezi s tako realizirano proizvodnjo, ki imajo značaj poslovnih stroškov in sta jih na podlagi pogodbe o kooperaciji imela druga oz. kmetijska organizacija in kooperant. V pravilniku je izrecno določeno, da se zakupnina od zemljišč ali drugih kmetijskih organizacij v zakup oddanih sredstev ne šteje za osebni dohodek kooperanta.

Naš republiški sekretariat za

delo je septembra letos pripravil osnutek tez za zakon o delu na podlagi trajnega proizvodnega sodelovanja. Ta osnutek je v razpravi na republiških organih in je v tem tekla razprava tudi na zadnji plenarni seji centralnega komiteja ZKS. Osnutek se glasi:

1.

Oseba, ki se pogodbeno zaveže z delovno organizacijo, da bo z njo s svojim osebnim delom ali s svojim osebnim delom in s svojimi delovnimi sredstvi trajnejše sodelovala tako, da bo na podlagi tega sodelovanja opravljala določena dela iz dejavno-

sti delovne organizacije, se s tem vključila v združeno delo delovne skupnosti te organizacije ter s svojim delom sodeloval pri ustvarjanju njenega dohodka in izpolnjevanju njenega gospodarskega načrta, ima na podlagi vrste, obsega in uspehov takšnega dela pravice in dolžnosti, določene v zakonu, splošnih aktih delovne organizacije in v pogodbi o proizvodnem sodelovanju oziroma v pogodbi o prevzemu del, sklenjenih na podlagi pogodbe o proizvodnem sodelovanju.

Za pogodbo o trajnejšem proizvodnem sodelovanju se šteje tudi pogodba o delu na domu in pogodba, s katero se samostojni umetnik zaveže k izvršitvi določenih umetniških storitev v okviru delovnega programa delovne organizacije in za izvršitev tega programa.

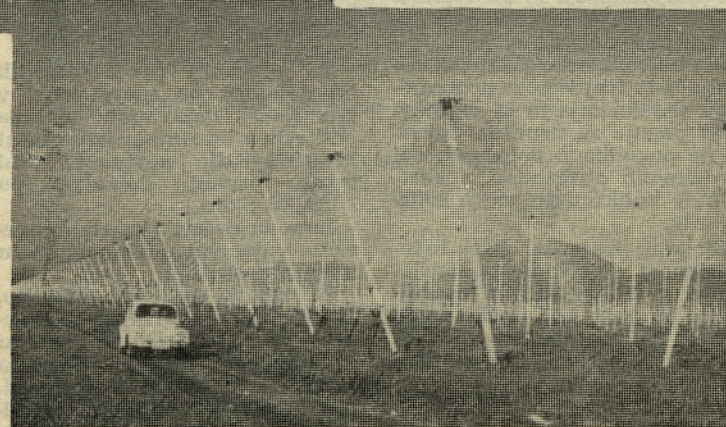
Pogodba o trajnejšem proizvodnem sodelovanju mora biti pismena.

2.

Šteje se, da je doseženo takšno proizvodno sodelovanje:

— če je sklenjena pogodba o delu na domu, s katero se dogovorijo. Zlasti vrsta in obseg del, ki naj jih oseba opravi na svojem domu, ali bo oseba prevzela dela opravljala z lastnimi

(Nadaljevanje na 2. strani)

ODRAZ NAŠE KULTURE JE UREJENO ŠOLSTVO!

(Nadaljevanje s 1. strani)
orodji, surovinami, polizdelki itd. oziroma ali mu bo vse to v dogovorjenih rokih preskrbela delovna organizacija, odškodnina za uporabo lastnih sredstev, strokovna in organizacijska pomoč, ki jo daje delovna organizacija za delo na domu itd.;

— če je sklenjena z delovno organizacijo, ki se ukvarja s kmetijsko (ali gozdarsko) dejavnostjo, pogodba, s katero se zasebni kmetijski proizvajalec zaveže, da se z osebnim delom zmogljivostmi vključi v proizvodno delo delovne organizacije in da bo opravljal določeno organizacijo po njenem proizvodnem oziroma gospodarskem načrtu;

— če se zaveže svoj samostojni poklic opravljati tako, da se s svojim osebnim delom vključi v izvrševanje delovnega oziroma gospodarskega načrta in s tem v soustvarjanje dohodka delovne organizacije.

3.

Osebe, ki sklenejo pogodbo o trajnejšem proizvodnem sodelovanju in se zavežejo za sodelovanje, ki bo trajalo vsaj eno poslovno leto z delovnim prispevkom, ki bo dosegal po vrednosti v povprečju najmanj dohodek delovne organizacije na enega zaposlenega, so najmanj glede pravic do upravljanja in glede pravic do udeležbe pri delitvi dohodka izenačene s člani delovne skupnosti.

Pri oceni te vrednosti se odštejejo v pogodbi določeni poslovni stroški, potrebni za izvršitev dogovorjenega obsega del.

Delovna skupnost v statutu določi, kaj se šteje za trajnejše proizvodno sodelovanje.

4.

Delovna organizacija v splošnem aktu določi:

— še druge pravice, ki pripadajo osebam iz 3. točke in katerih vrsta ter obseg se ravnata po obsegu proizvodno-ekonomski pomembnosti in po vrednosti prevzetih in opravljenih delovnih obveznosti ter

— obojestranske dolžnosti, izvirajoče iz trajnejšega proizvodnega sodelovanja in ki zagotavljajo pogoje za uspešno opravljanje pogodbeno določenih del in delovnih obveznosti, s katerimi je konkretizirano to sodelovanje.

Glede na trajanje, obseg in intenzivnost proizvodnega sodelovanja se lahko delovna organizacija in oseba iz 3. točke dogovorita, da postane po vrsti in obsegu pravic enakopravni član delovne skupnosti.

5.

Osebe iz 3. točke si pridobijo pravice iz socialnega zavarovanja, če je njihov delovni prispevek tolikšen, da ustreza povprečnemu osebnemu dohodku delavca enake vrste za enaka dela v delovni organizaciji v preteklem letu za polni delovni čas.

6.

Razmerja, nastala na podlagi pogodb o trajnejšem proizvodnem sodelovanju prenehajo s potekom dogovorjene dobe oziroma z izpolnitvijo dogovorjenih obveznosti. Prenehajo lahko tudi po medsebojnem pismenem sporazumu, s katerim se uredi še dokončna izpolnitev medsebojnih obveznosti. S tem dnevno tudi prenehajo pravice delavca-kooperanta.

Tako zakon o drugih kot republiški osnutek zakona, imata določilo, da mora delovni prispevek kooperanta po vrednosti dosegati najmanj dohodek delovne organizacije na enega zaposlenega, za pridobitev pravic iz socialnega zavarovanja.

Katastrska osnova kmetije znaša 843.000 S-din.	
Dohodek kmetije po odbitju poslovnih stroškov znaša:	
3.000 kg hmelja $\times$ 500 =	1.500.000 S-din
2.700 kg pitancev $\times$ 100 =	270.000 S-din
Skupaj	1.770.000 S-din
Prispevki kmetije:	
19,2 % za zdravstveno in starostno zavarovanje	339.840 S-din
12,9 % proračunski prispevek	228.330 S-din
4 % stanovanjski in 1 % prispevek za Skopje (II. bruto)	60.091 S-din
Skupaj	628.261 S-din
Opisana kmetija z 843.000 S-din katastrske osnove plačuje	
v letošnjem letu naslednje datjave:	
prispevek iz OD od kmetijstva — 52 % KO in vodni prispevek — 1 % KO	446.790 S-din
kmečko zavarovanje — 17,5 % KO in 15.000 S-din za kmetijo	162.525 S-din
Skupaj	609.315 S-din

vanja pa mora biti njegov delovni prispevek (dohodek po odbitju poslovnih stroškov, ki je osnova za plačevanje družbenih dajatev) tolikšen, da ustreza povprečnemu osebnemu dohodku delavca enake vrste in za enaka dela v delovni organizaciji.

Po planskih predvidevanjih bo dohodek na zaposlenega v kmetijski dejavnosti našega podjetja v letošnjem letu znašal 1.540.000 S-din, povprečni letni bruto osebni dohodek pa 1.109.000 S-din.

Izračun dajatev kmata kooperanta v delovnem razmerju nam pokaže naslednje:

Za osnovo smo vzeli kmetijo, ki ima tri ha njiv in tri ha travnikov v 3. bonitetnem razredu v dolinskem predelu. Kmetija se je specializirala v proizvodnjo hmelja (2 ha) in proizvodnjo pitancev (6 pitancev letno).

Kljub temu, da smo za primerjavo navedli specializirano kmetijo z visoko proizvodnjo, katere dohodek po odbitju poslovnih stroškov znatno presega ustvarjeni dohodek v kmetijstvu zaposlenega v podjetju in visok dohodek v živinoreji, da-

jatve kooperanta v delovnem razmerju niso bistveno večje od dosedanjih, ko v delovno razmerje ni vključen in ne uživa polnega zdravstvenega in kar je predvsem važno, starostnega zavarovanja. Zahteva po starostnem zavarovanju je pri kmetih vedno glasnejša, posebno pa pri mlajših in tistih, ki se odločajo, da bodo ostali na kmetijah.

Se nekaj besed o družbeni delitvi sredstev, ker je tudi ta po našem mnenju vzrok, da se delovno razmerje kooperanta z vsemi njegovimi pravicami in dolžnostmi tako težko in počasi prebija in uveljavlja. Prispevek iz osebnega dohodka v kmetijstvu po dosedanji delitvi ostaja

pretežno občinam. Od 53 % obdavčitve katastrske osnove ostane občin 46 % obdavčitev, 6 % dobi zveza in 1 % republiški vodni sklad. Pri delitvi proračunskega prispevka iz osebnih dohodkov zaposlenih pa je delitev drugačna in ostane občin 5,4 %. Pri opisani kmetiji ostane občin za njene potrebe po dosedanji obdavčitvi 415.415 S-din, v primeru delovnega razmerja pa samo 95.580 S-din. Tako delitev seveda povzroča v občinah, predvsem tistih, kjer predstavljajo prispevki iz kmetijstva znaten del občinskih proračunskih dohodkov, odpor proti uvajanju delovnih razmerij s kmeti-kooperanti. Odpor je tudi razumljiv, saj morajo občine skrbeti za osnovno šolstvo, socialno skrbstvo, komunalno itd. Predvsem podeželskim občinam tu denarja vedno primanjkuje.

Po našem mnenju sedanja družbena delitev sredstev ne sme biti ovira za reševanje problematike kmečkega prebivalstva, ampak se nasprotno delitev naj vskladi s pozitivnimi premiki na naši vasi.

Republiški zakon o delu na podlagi trajnejšega proizvodnega sodelovanja še ni sprejet, prav tako tudi ne akti v našem podjetju, ki bi delovno razmerje kooperantov omogočali. Ta članek naj omogoči našim kooperantom razpravo o tem vprašanju tako na sestankih kooperantov kot v našem glasilu.

Plaskan Vlado

OČKA, MAMICA!

RAD BI HODIL V LEPO,

UREJENO SOLO!

ZA ALI PROTI LEPŠI ŠOLI NAŠIH OTROK

Že v prejšnji številki »Hmeljarja« smo objavili poziv družbeno političnih organizacij občine Žalec namenjen vsem delovnim organizacijam, obrtnikom in občanom na področju občine Žalec, da se vključijo v enotno akcijo za reševanje razmer v našem osnovnem šolstvu.

Vsi činitelji v občini so iz dosedanjih razgovorov in objav člankov, ki tolmačijo celotno akcijo, lahko spoznali in se prepričali, da gre res za izredno pozitivno akcijo, ki omogoča dolgoročneje reševanje zlasti tistih problemov v šolstvu, ki terjajo investicijski in vzdrževalni dinar.

V našem podjetju gre ob tej akciji prav gotovo za to, da se organi podjetja odločijo za ustrezen prispevek, ki ga naj podjetje po že znanih kriterijih, tj. 0,85 % od neto dohodka nameni za te potrebe. Vrsta gospodarskih organizacij je že sprejela ustrezne sklepe, ostale, med temi tudi naš kombinat, pa se odločajo prav te dni.

Želimo ponovno apelirati na vse delavce v podjetju, ki živijo na področju občine Žalec, da se zavestno vključijo v to enotno akcijo, ki ima edini namen izboljšati učne pogoje, urediti razmere v šolstvu in omogočiti kvalitetnejšo izobrazbo naših otrok. Prispevek 0,75 % od neto osebnega dohodka je brez dvoma žrtev, vendar zdaleka ne taka, ki bi ogrozila sedanje življenjske pogoje naših delavcev. Sicer pa je odlok občine upošteval tudi to. Vsi delavci, katerih redni osebni dohodki ne presegajo 50.000 S-din mesečno, so oproščeni prispevka, kar velja tudi za upokojeince.

DELA VCI, PODJETJA! V nedeljo, 10. decembra, pojdimo vsi na svoja volišča in zavestno glasujemo za uvedbo prispevka! S tem bomo podprli akcijo, ki zagotavlja lepšo šolo, boljše počutje in izobrazbo naših otrok, za kar je prav gotovo zainteresirana vsaka naša družina in občan na področju naše občine.

K. Kač

Rezultati gospodarjenja v devetih mesecih

Čeprav finančni podatki iz periodičnega obračuna za to obdobje še niso kompleksni za analizo gospodarjenja na nivoju podjetja (v tem obračunu namreč še ni zajeta hmeljarska in nekatera druga kmetijska proizvodnja, katere rezultati bodo dokončno ugotovljeni šele ob letnem obračunu), so le-ti za vse ostale realizirane proizvode in storitve, ki so vsebovani v fakturirani oziroma plačani realizaciji v glavnem realni in jih lahko primerjamo z rezultati, ki so bili doseženi v istem obdobju preteklega leta.

To analizo smo pripravili in jo tu objavljamo z namenom, da se člani kolektiva z njo seznanijo in spoznajo, kako nujni bodo razni ekonomski in drugi ukrepi organov podjetja za uresničitev naših poslovnih ciljev v tem letu in v bodoče.

Pokazatelji o formiranju in razdelitvi celotnega dohodka so naslednji:

Elementi	Indeks (1967:1966)
1. Fakturirana realizacija	120,77
2. Terjatve do kupcev	86,56
3. Plačana realizacija	126,79
4. Celotni dohodek	126,60
5. Porabljen material	141,11
6. Izdatki za storitve drugih	142,53
7. Najemnine in zakupnine	146,03
8. Stroški za reklamo, propag. in reprez.	167,92
9. Stroški za investicijsko vzdrževanje	115,53
10. Nabavna vrednost blaga	123,29
11. Amortizacija	135,34
12. Razni drugi stroški	94,76
13. Izredni stroški	280,32
14. Porabljena sredstva	134,20
15. Neto produkt	106,22
16. Zvezni prometni davek	153,73
17. Republiški in občinski prometni davek	91,77
18. Obresti od kreditov	174,40
19. Stroški za izobraževanje kadrov	148,86
20. Zavarovalne premije	100,92
21. Osebn izdatki v breme PS	131,77
22. Prispevki za osebne izdatke	180,97
23. Obresti od poslovnega sklada	142,02
24. Dodatni prispevek za soc. zavarovanje	90,76
25. Vodni prispevek	124,62
26. Drugi prispevki in članarine	107,72
27. Skupaj poslovni stroški	133,78
28. Dohodek	102,31

Razdelitev dohodka

21. Neto osebni dohodki	102,41
22. Prispevki iz OD	96,75
23. Ostanek dohodka, ki se uporablja v obratne namene	110,99

Če nadalje analiziramo delitev dohodka v primerjavi z vsemi stroški in doseženim dohodkom oziroma obratno, vidimo, da je saj je porast zelo zadovoljiv in celo presega plansko predvidevanje. Terjatve do kupcev, ki so odbitna postavka od plačane realizacije, so celo manjše, kar gre predvsem na račun manjšega stanja terjatev do inozemskih kupcev. Teh je manj za 4.842.664 N-din, ker je bila tudi manjša odprema hmelja v tem obdobju.

Tako zadovoljivi pa niso nadaljnji pokazatelji, zlasti za poslovne stroške, pri katerih je ugotovljen porast za 33,78 %, kar je tudi nesorazmerno porastu celotnega dohodka. V absolutnem znesku je največji porast pri postavki porabljene materiala, in sicer za 19.717.345 N-din. To povečanje je sicer v precejšnji meri utemeljeno v zvezi z večjim fizičnim obsegom proizvodnje v letošnjem letu, ki je zlasti pri obratih Mesnine in Mleko. Dejstvo pa je, da pri teh, kot ostalih obratih, ta postavka ne daje optimalnih rezultatov. Seveda gre tu tudi za vprašanje nabavnih cen materiala oziroma surovov, kot tudi prodajnih cen gotovih proizvodov, kar bo treba zelo proučiti.

Tudi izdatki za storitve drugih so precej narasli, in sicer jih je več za 1.390.774 N-din. V tej postavki so zapopadene storitve raznih drugih organizacij, transportne usluge, PTT stroški, potni stroški in podobni izdatki, katere je s smotrnejšim gospodarjenjem vsekakor možno znižati.

Postavko najemnin in zakupnin smo v letošnjem letu obremenili tudi z internimi obremenitvami, kar je sicer z obračunskega vidika sprejemljivo, je pa vprašanje, če je to smotno iz stališča proizvodnje, ki jo ta režiža obremenjuje.

Stroški za reklamo in propagando sicer prikazujejo precejšnji porast, vendar je dejstvo, da je znesek 109.412 N-din za naše podjetje sprejemljiv oziroma upravičen.

Stroški za investicijsko vzdrževanje ne beležijo pomembnega

porasta, vendar je dejstvo, da je ta postavka v našem podjetju zelo visoka in močno vpliva na PLC proizvodov in storitev. Menimo, da je vprašanje teh stroškov zelo dobro proučiti in te izdatke planirati za leto 1968 v mejah rentabilnosti in potrebnih izdatkov.

Nabavna vrednost blaga je nekako narasla v okviru celotnega dohodka, vendar je dejstvo, da ta razlika pada na račun čistega dohodka.

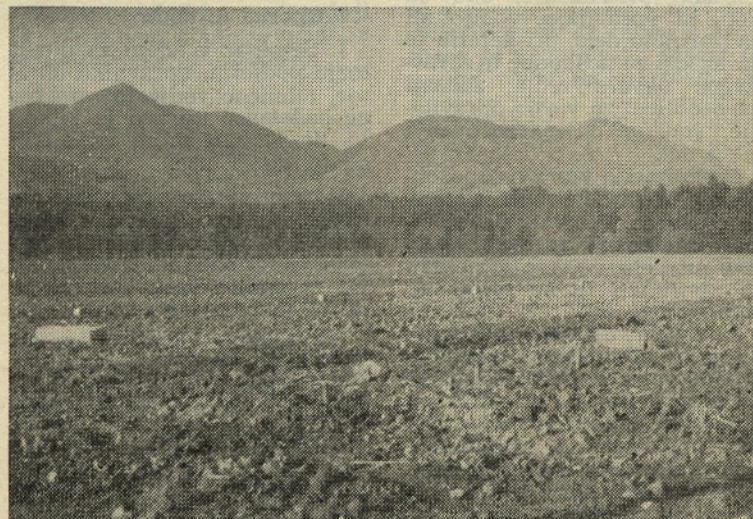
Amortizacija je obračunana v mejah minimalno predpisanih stopenj, ki pa je v absolutnem znesku tudi precejšnja. Vsekakor bo tudi tu potrebno še analizirati izkoriščenost vseh proizvodnih kapacitet in proučiti, če minimalne stopnje za določene dejavnosti ustrezajo.

Izredni stroški so močno narasli, kar za 180,32 %, kar je vsekakor problematično in bo nujno vsak ta strošek preveriti, če je upravičeno nastal.

V močnem porastu so tudi izdatki, ki se pokrivajo iz neto produkta tj. obveznosti družbenim skupnostim in ostalim. Med temi je najmočnejše narasla postavka obresti od obratnih in osnovnih sredstev, kar je logično, saj so povprečno razpoložljiva obratna sredstva narasla za 23,38 %, povprečno razpoložljiva skupna sredstva pa za 25,36 %. Obresti od obratnih sredstev je več obračunanih v tem obdobju za 232.347 N-din in obresti od kreditov za osnovna sredstva za 251.777 N-din.

Vse te obremenitve, ki so v tej analizi nekako nesorazmerne, logično zelo negativno vplivajo na končni finančni rezultat, to je ostanek dohodka, ki je večji le za 2,31 %. To problematiko nam ilustrirajo še zlasti naslednji pokazatelji:

Če vzamemo celotni dohodek leta 1966 z indeksom 100, vidimo, da je od tega odpadlo na porabljena sredstva 72,8 % in na neto produkt 27,2 %. To razmerje je v letošnjem letu precej slabše, saj odpade na porabljena sredstva 77,2 % in na neto produkt 22,8 odstotka.

Priprave za novo 8 ha hmeljišče v Kaplji, namenjeno kooperantom in lastni proizvodnji

Če nadalje analiziramo delitev dohodka v primerjavi z vsemi stroški in doseženim dohodkom, oziroma obratno, vidimo, da je v letu 1966 odpadlo od celotnega dohodka za kritje poslovnih stroškov 77,2 %, na doseženi dohodek pa 22,8 %. V letošnjem letu odpade na poslovne stroške 81,6 % in na doseženi dohodek 18,4 %.

Če nadalje analiziramo delitev dohodka in ugotavljamo kolikšen delež odpade na osebne dohodke s prispevki in na ostanek dohodka, ki se med letom uporablja v obratne namene, vidimo, da je to razmerje bilo v letu 1966 in sicer za osebne dohodke 81,7 %, na ostanek dohodka 18,3 %, v letošnjem letu pa za osebne dohodke 80,2 %, na ostanek dohodka pa 19,8 odstotka.

Pri vseh pokazateljih ima torej najmočnejši vpliv prav porast poslovnih stroškov, zaradi tega je tudi ostanek dohodka po pokritju osebnih dohodkov večji le za 1,50 % po ugotovljenih sorazmerjih, kar ni ugodno. Na to mislimo še zlasti zato, ker v gornjih rezultatih niso vsebovani: izpad v hmeljarski proizvodnji zaradi suše, neugodne prodajne cene nekaterih kmetijskih proizvodov in razni drugi vplivi blagovno tržnega mehanizma, ki pa bodo pri letnem obračunu močno znižali sredstva za osebne dohodke in razširjena reprodukcijo.

(Nadaljevanje na 4. strani)

IZOBRAŽEVANJE

Seminarji o varstvu pri delu

Zavod SR Slovenije za zdravstveno in tehnično varstvo in oddelek za medicino dela v Celju vodita pri našem kombinatu od 15. novembra do 22. decembra štiridnevne seminarje o varstvu pri delu. Vsi udeleženci bodo po končanih seminarjih opravili pismeni in ustmeni izpit.

Temeljni in republiški zakon o varstvu pri delu določata, da mora organizacija ob prvi in ob vsaki kasnejši razporeditvi delavca na delovno mesto, pa tudi med samim delom, če se spremeni delovna razmerja, poučiti delavca zlasti:

— o nevarnosti, ki pri delu preti delavčevemu zdravju oz. življenju;

— o najprimernejšem načinu dela, ki delavcu zagotavlja varnost pri delu;

— o varstvenih ukrepih, ki jih mora delavec upoštevati in o okoliščinah, ki take ukrepe zahtevajo.

Poučevanje delavcev mora biti teoretično in praktično.

Nadalje določa zakon v 7. in 8. členu:

Organizacija mora opraviti občasne preizkušnje, ako so tisti, ki opravljajo, vodijo ali nadzorujejo delo, pri katerih je nevarnost za poškodbe in zdravstvene okvare večja, zadosti usposobljeni za varno opravljanje, vodenje in nadzorovanje takih del.

Organizacija mora o usposobljenosti delavcev voditi ustrezno evidenco. Dokler delavec nima potrebnega znanja o varstvu pri delu, ne sme samostojno opravljati in ne voditi ali nadzorovati del.

Zakonska določila nalagajo, poleg drugih nalog s tega področja, vsem organizacijam, da spoznajo varstvo pri delu in zdravstveno varstvo, ki mora teči vzporedno s strokovnim izobraževanjem in usposabljanjem v šolah, tečajih, seminarjih in na delovnem mestu. Delovna organizacija je tudi zavezana, da vrši občasno preizkus znanja delavcev iz varstva pri delu. Ta določila veljajo predvsem za vodilne in odgovorne delavce ter za delavce, ki delajo na nevarnih ali zdravju škodljivih delovnih mestih. Delavcem nalagajo splošni in interni predpisi (Pravilnik o varstvu pri delu), da se seznanijo pred razporeditvijo na delo z vsemi predpisi in ukrepi vodstva pri delu v zvezi z delom na delovnem mestu, z organizacijo in izvajanjem varstva pri delu v delovni organizaciji.

Da se bo uresničevanje in pospeševanje varstva pri delu razvijalo vzporedno z organizacijo in pospeševanjem proizvodnje in ker je to sestavni in neločljivi del samega delovnega procesa, element realne organiza-

cije dela, dobrega počutja in sproščenosti delavca pri delu, je upravni odbor naše delovne organizacije odločil, da pričnemo v zimskem obdobju organizirano spoznavanje in preizkus znanja. Ker nihče naših delavcev, izvzemši tiste, ki so obiskovali HTV v Žalcu, ni opravil izpitov iz varstva pri delu, je UO odločil, da bodo obiskovali posebne seminarje o varstvu pri delu najprej vsi vodilni in odgovorni delavci podjetja, nato pa vsi odgovorni delavci. Skupno bo obiskovalo te seminarje 180 delavcev. Po seminarju bodo udeleženci v določenem presledku polagali pismeni in ustmeni izpit.

Štiridnevni seminarji po 6 ur dnevno so se že pričeli 15. novembra in bodo zaključeni 22. decembra.

Razpored je takle:

I. Seminar v Žalcu za direktorje podjetja, upravnike obratov, tehnične vodje in strokovne sodelavce uprave je bil od 15. do 17. novembra vsak dan od 14. do 17. ure.

II. Seminar za odgovorne delavce obratov Šempeter, Prebold, Trnava, Polzela in Gozdarstvo je bil v Trnavi od 21. do 24. novembra vsak dan od 14. do 19. ure.

III. Seminar za odgovorne delavce obratov Vojnik, Mesnine, Celje, Vrtnarstvo in Mleko bo v Celju od 5. do 8. decembra vsak dan od 14. do 19. ure.

IV. Seminar za odgovorne delavce obratov Petrovče, Mirošan, Hmežad, Strojna postaja in Vrbje bo v Žalcu od 12. do 15. decembra vsak dan od 14. do 17. ure.

V. Seminar za odgovorne delavce z obratov Tabor, Braslovče in Vransko bo od 19. do 22. decembra v Trnavi vsak dan od 14. do 19. ure.

Prvi seminar in preizkus znanja je vodil Zavod SR Slovenije za zdravstveno in tehnično varnost v Ljubljani, naslednji štirje seminarji pa so zaupani oddelku za medicino dela v Celju. Kdor ne bo opravil izpita v prej navedenih seminarjih, bo moral sam poskrbeti za pridobitev teh spoznanj in ob svojih stroških poskrbeti za polaganje izpita pri pristojnih zavodih odnosno komisijah. Z izvedbo tega programa še ne bo vse narajeno. Zakon namreč predvi-

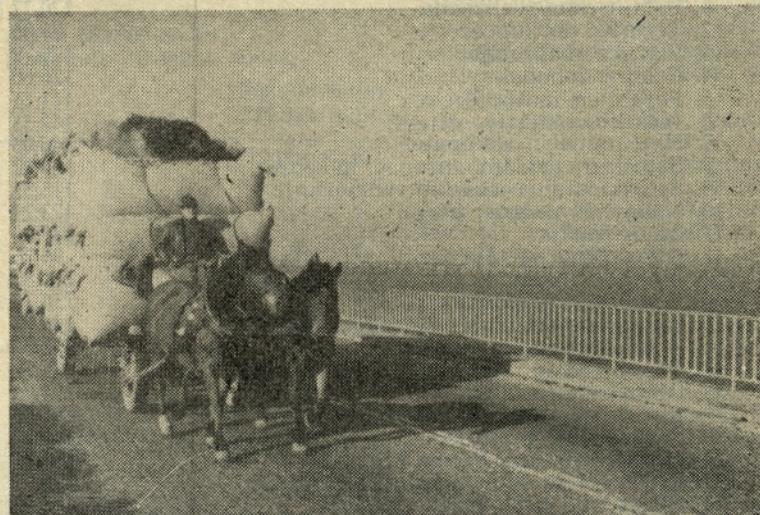
deva, da mora organizacija od časa do časa organizirati preizkus znanja za odgovorne delavce in delavce, ki delajo na nevarnih delovnih mestih. Se to zimo bo potrebno organizirati predavanja ali seminarje za upravljalce z acetilenski razvijalci, za delavce pri skobelnih in rezkalnih strojih, brusih in stružnicah, za traktoriste in kombajniste ter delavce, ki upravljajo razne kompresorje. Vsa ta delovna mesta so nevarna in je prav, da delavci, ki na njih delajo, te nevarnosti spoznajo in spoznajo tudi načine varnega dela z njimi.

Res je, da nalagajo splošni in interni predpisi najtežjo odgo-

vornost neposredno odgovornim delavcem v proizvodnji in vodilnim delavcem, škoda pa ne bi bilo, če bi se s predpisi o varstvu pri delu seznanili tudi delavci, ki delajo na programiranju, planiranju in načrtovanju o razvoju podjetja.

Usposabljanje v varstvu pri delu ne sme biti formalno. Ne gre samo za to, da zadovoljimo zakonskim določilom, pač pa, da dejansko, načrtno in sistematično pristopimo k razreševanju problematike varstva pri delu in stalnega prizadevanja za varne delovne pogoje, kar pomeni tudi dobro in skrbno gospodarjenje.

F. Ivančič

Ob lepih dneh še srečujemo visoko naložene voze z grenko dišečim hmeljem

(Nadaljevanje s 3. strani)

Drugi primerjalni pokazatelji gospodarjenja za to obdobje so naslednji:

Elementi	Indeks (1967:1966)
1. Lastna obratna sredstva in hran. vloge	127,10
2. Krediti za obratna sredstva	86,71
3. Skupna obratna sredstva	100,10
4. Odnos lastnih do skupnih obratnih sredstev	127,00
5. Povprečno angažirana obratna sredstva	123,38
6. Hranilne vloge napram skupnim obratnim sredstvom	145,90
7. Posojila napram vlogam	136,41
8. Terjatve do kupcev napram skupnim obrat. sredst.	87,82
9. Obveznosti do dobaviteljev napram terj. do kupcev	278,79
10. Povprečno razpoložljiva skupna sredstva	125,36
11. Povprečna osnovna sredstva	128,12
12. Angažirana OS na delavca	140,95
13. Neto produkt na delavca	116,86
14. Neto produkt nasproti angažiranim sredstvom	83,85
15. Porabljena sredstva nasproti celotnemu dohodku	106,00
16. Delež dohodka za razdelitev v neto produktu	96,31
17. Delež bruto OD v dohodku za razdelitev	98,10
18. Bruto OD na delavca iz skupnih vkalkuliranih OD	113,64
19. Povprečni mesečni neto OD na delavca	117,35

Menimo, da mora biti prizadevanje celotnega kolektiva podjetja zlasti v tem, da povsod znižujemo režijo, kjer je le-to možno, da delamo in ukrepamo kot dobri gospodarji in čutimo skrb za planirana sredstva za osebne dohodke in razširjeno reprodukcijo.

ERNEST MARINC

K R I Ž E M

PO DELOVNIH ENOTAH

Vzroki in posledice neopravičenih izostankov z dela v Mesnini Celje

Neopravičeni izostanki z dela so poseben problem vsake industrije, deloma pa tudi v kmetijstvu. Bolj, ko se razvoj proizvodnih sil spreminja in menjuje struktura družbe sploh, tem večji so problemi izostajanja z dela.

V zvezi z izostajanjem z dela nastane posledica dvojne škode, in sicer na eni strani pri delavcu, na drugi strani pa v delovni organizaciji, ker je zaradi izostanka z dela neko delo neopravičeno in ga mora opraviti nekdo drug ali celo ni opravljen in čaka delavca, da se vrne na delo. Škoda, ki nastane zaradi izostanka z dela, je za podjetje, kot za vso družbo, težka posledica v procesu proizvodnje. Že v našem obratu predstavljajo izostanki z dela večkrat nepredvidene težave, ki se trenutno težko rešijo, ko pa bi se lahko, vzroki odpadejo. Novega delavca sprejeti na delo kot nadomestilo tistemu, ki je neopravičeno izostal, je nemogoče zaradi kompliciranosti postopka, istočasno pa je predhodno nujno zopet ugotoviti po določenem postopku vzrok izostanka. V kolikor se v samem procesu proizvodnje lahko izvrši pri obstoječem kadru začasna zamenjava in taka zamenjava ne dela težav, ni problemov, vendar to v večini primerov ni mogoče izvršiti.

Obseg izostankov z dela je povezan z delovnimi pogoji in je ta odvisen od lažjih in težjih pogojev ter njihovega števila.

Pogosto izostajanje z dela je nevarnejše kot pa trajanje. So primeri, ko delavec neopravičeno ali upravičeno izostane z dela 1 dan in če je delovno mesto tega delavca tako, da je treba najti nadomestilo, je to dosti težje, kot na takem delovnem mestu, kjer ni potrebna takojšnja zamenjava. V prvem primeru je treba delavca celo uvajati na delovnem mestu, ki je trenutno nezasedeno in je tako uvajanje celo vezano na določene stroške, medtem ko v drugem primeru tega ni, seveda če izostanek ne traja predolgo.

Pogosti izostanki pri nas so večkrat posledica slabega zdravstvenega stanja, neurejenih družinskih razmer, velika oddaljenost do delovnega mesta kot tudi dejstvo, da imajo nekateri doma nekaj zemlje in v kritič-

nih sezonskih dneh ali izostanejo, ali pa izsiljujejo neplanirani dopust. Taki kritični dnevi so večkrat povezani s konicami v proizvodnji ali prodaji in prav zaradi tega ni mogoče izvršiti notranjih premikov delovne sile od tam, kjer se dela manj, tja kjer je dela več.

Ravno taki in podobni problemi so privedli do tega, da smo se pri sprejemanju novih delavcev v proizvodnji usmerili na tiste, ki so iz bližnje okolice oziroma tiste, katerim je delo edini vir dohodka oziroma preživljanja.

Govorili smo, da poznamo upravičene in neopravičene izostanke. Upravičeni so poleg bolezenskih samo tisti, ki jih delavec opraviči z uradnim potrdilom organa, kjer je bil zadržan v delovnem času. Pri neopravičenih izostankih pa se delavci večkrat izgovarjajo svojemu vodju češ, da jih je bolela glava ali da družinske razmere niso urejene in da so imeli razna privatna opravila ali celo prekoračeni letni dopust. Vse to so samo izgovori, ki niso utemeljeni. Zoper take delavce, ki neopravičeno izostajajo, ukrepamo v smislu določil pravilnika o odgovornosti delavcev delovni skupnosti. Podobno urejajo ta problem verjetno tudi ostali obrati v okviru podjetja.

Od povprečno 280 zaposlenih v času od 1. 1. 1967 do 31. 10. 1967 odpade na delavca za ta čas okrog 7,5 neopravičenih ur izostankov z dela (od skupnega števila 2090 ur), škoda pa v znesku za 882.776 S-din, kar predstavlja neto zaslužek delavca v enem letu.

Obrat je v navedenem obdobju obravnaval 6 primerov pred komisijo za zaščito delovnih dolžnosti, kjer so bili izrečeni ukrepi: »javni opomin« in »zadnji javni opomin«. V enem primeru je komisija že pripravila predlog za izključitev iz delovne organizacije, vendar je delavec sam, ko je uvidel predstoječi ukrep ODS, zapustil delovno organizacijo, ne da bi počakal na izid obravnave pred DS.

Po posameznih mesecih je stanje neopravičenih izostankov naslednje:

		S-din
januar	306 ur	111.960
februar	340 ur	129.175
marec	310 ur	122.713
april	272 ur	101.903
maj	77 ur	29.355
junij	197 ur	75.040
julij	136 ur	51.388
avgust	78 ur	33.957
september	184 ur	80.856
oktober	190 ur	89.836

Prikaz daje jasno sliko, da je največ izostankov v zimskih mesecih, najmanj pa meseca maja in avgusta, ko je že topleje. Medtem ko jih je v juniju, juliju in oktobru zopet nekoliko več, ko so razna dela kot npr. košnja, spravilo ozimnice itd.

Interesantno je, da se izostan-

ki z dela nanašajo na direktno proizvodnjo, kjer je skoraj vedno potrebno nadomestilo, medtem ko pri režijskih službah in pisarniških delavcih teh ni.

Glede na dneve je največ izostankov na začetku tedna in v prvih dneh tekočega meseca, ko imajo delavci denar, proti koncu meseca pa tega ni in so izostanki redkejši.

Izostanki so pri moški delovni sili pogostejši kot pri ženski. Pri delavcih, kjer so urejene družinske razmere, ni primerov izostajanja z dela, medtem ko pri tistih ki teh razmer nimajo urejenih, so taki pojavi česti. Največ izostajanja je pri neporočenih delavcih z neurejenim stalnim bivališčem.

Na koncu naj poudarim, da so neopravičeni izostanki, kot že povedano, posledica določenih vzrokov, ki jih bo treba odpraviti z večjo disciplino na delovnem mestu (kar bo odvisno od neposrednega vodje), z izrečenimi ukrepi komisije za kršitev delovne dolžnosti in z medsebojnimi odnosi v proizvodnji.

Franko Jože, Mesnine

OBRAT VOJNIK

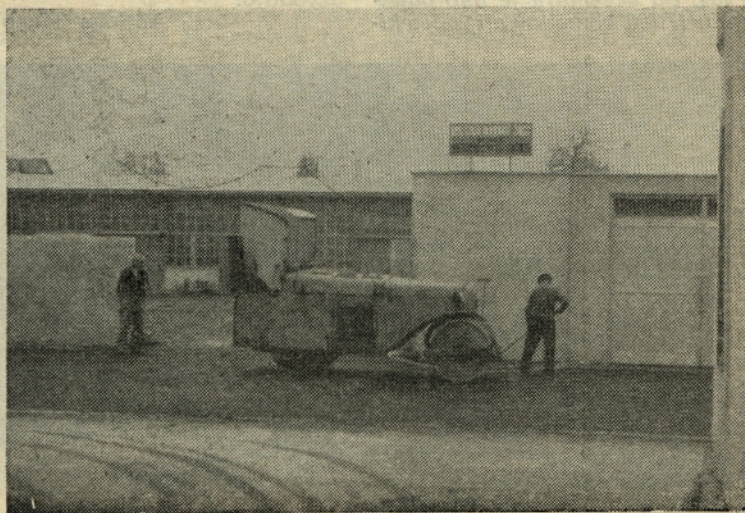
Splošni podatki o proizvodnji in doseženem planu v lastni in kooperacijski proizvodnji.

Kooperacija

Znano je, da obrat Vojnik razpolaga z najmanjšimi površinami v kooperaciji hmelja. Zaradi tega je tudi v sanacijskem predlogu med drugim predvidena obnova hmeljskih nasadov. V letu 1967 smo uspeli obnoviti 1 ha zemljišč. V začetku leta 1968 pa predvidevamo obnoviti še 3 ha. Potreba po obnovi se veča predvsem zaradi velikega krčenja starih nasadov. Leta 1966 je bilo v kooperacijski proizvodnji 17 ha zemljišč, v letu 1967 pa jih je le 14,5 ha. To krčenje je opravičljivo, saj je povprečna sta-

rost nasadov 12 let. Imeti moramo v vidu, da bomo s krčenjem še nadaljevali. Zaradi tega bo treba na področju obnove še veliko storiti, če hočemo upoštevati predlog sanacijskega načrta, ki predvideva v letu 1970 končno stanje 24,70 ha hmeljskih površin. Obnova na območju obrata Vojnik je otežkočena zaradi strukture, delno pa tudi zaradi arondacije, ki zajema v svojem področju predvsem tista zemljišča, ki bi prišla v poštev za obnovo.

Proizvodnja hmelja je bila v letošnjem letu sicer zadovoljiva, toda plan le ni bil dosežen in to predvsem zaradi krčenja med letom, oziroma po izdelavi plana. Povprečni hektarski (Nadaljevanje na 6. strani)

Strojna postaja v Žalcu si je uredila vhod in asfaltirala dvorišče

(Nadaljevanje s 5. strani)
donos je 1.450 kg. Skupna letošnja proizvodnja hmelja je 19.017,5 kg. Od tega:

I. vrsta 4.903 kg
II. vrsta 13.584,5 kg
III. vrsta 451,5 kg
IV. vrsta 78,5 kg

19.017,5 kg

Pri pitanju mlade goveje živine smo plan dosegli že do meseca septembra. Planiranih je 265 komadov, realiziranih pa do septembra že 268 komadov. Ali v kg:

plan 111.964 kg
realizacija 123.334 kg

Kvaliteta se je v primerjavi z lanskim letom zboljšala skoraj za 60 %, vendar pa je v zadnjem mesecu rahlo padla in to predvsem zaradi pomanjkanja krme (suša).

Pri odkupu telet je že sedaj plan presežen za ca. 50 %, kar pa je zaskrbljujoče zaradi izpada bodočega staleža pri goveji živini. Ta problem skušamo omejiti z organizacijo vzrejalšč za teleta. Do sedaj imamo manjše pitališče v Malih dolih (Vojnik) in Lipi (Frankolovo). Do konca leta predvidamo še dve in sicer:

v Dobrni in Strmcu.

Z uvajanjem čistopasemske živine (simentalka in sivorjava pasma) skušamo omejiti stalež mešane nepasemske živine ca. 300 komadov. Realizacija odkupa mleka v primerjavi s planom je zadovoljiva. Viden uspeh je ravno pri tistih kooperantih, ki so uvedli čistopasemske krave.

V zadnjih letih smo uspeli zadovoljiti vsaj večje potrebe po mehanizaciji kmetijskih proizvajalcev. Tudi v letu 1967 smo posredovali kooperantom 20 komadov kosilnic ALPINA in 6 komadov BCS. Za omenjene stroje, kakor tudi za plemensko živino smo kooperantom odobrili in izdali posojilo iz hranilnih vlog in jim na ta način omogočili nakup.

Kooperacijska proizvodnja zajema tudi proizvodnjo brojlerjev. Do decembra je bilo oddanih 17.100 komadov ali 26.505 ki-

logramov. Vseljenih je 16.000 komadov, kar bo realizirano še v tem letu. Z ozirom na dosežanje povprečje lahko računamo na ca. 22.260 kg. Plan predvideva 50.400 kg. Iz teh podatkov pa je razvidno, da se bo realizacija zadovoljivo približala planu. Posebej je treba omeniti dva kooperanta z velikimi kapacitetami — 7.800 komadov in 3.400 komadov. Za ta pitališča so zgrajeni novi, oziroma obnovljeni objekti s sodobnimi napravami. Za ureditev teh pitališč smo izdali posojilo iz hranilnih vlog in s tem omogočili večjo proizvodnjo pri vzreji piščancev.

Talc Zvonko

Lastna proizvodnja:

Hmeljska proizvodnja je bila za obrat Vojnik kljub suši ugodna in to predvsem zaradi strukture tal. Značilno je namreč za naše področje, da zemlja ne propušča vlago v taki meri, kot npr. v Savinjski dolini, kjer nastopa predvsem naplavina.

Zadovoljivi uspehi proizvodnje hmelja so razvidni iz naslednjih podatkov:

Proizvodnja 54.928 kg
plan 49.221 kg
Razlika + 5.707 kg

Treba je omeniti tudi to, da hmelj še ni oddan in je navedena količina ugotovljena za enkrat še na podlagi nabranih škafov.

Na področju arondacije je že obrat precej storil, kar je v skladu s sanacijskim načrtom, oziroma predlogom. Na območju Strmca so arondacijska dela izvršena že do polovice. Izmerjeno in pripravljeno je tudi področje Arclin. Dokončna dela pa se bodo izvajala spomladi 1968.

Vsa ostala odročna zemljišča, ki ne pridejo v poštev za intenzivno proizvodnjo, so oddana lastnikom nazaj ali pa v kooperacijsko pogodbeno proizvodnjo.

Antloga Hugo

PITANJE PIŠČANCEV — BROJLERJEV NA VRANSKEM

S pitanjem 6.000 komadov piščancev v enem turnusu pri treh kooperantih se nismo zadovoljili. Razmišljali smo o možnostih povečanja proizvodnje brojlerjev na našem obratu. Na vsak način smo hoteli povečati obseg te še razmeroma zelo rentabilne panoge. Samo kako? Pri privatnikih — kooperantih ni bilo mogoče najti za to primerne prostora. Predlog, da bi v ta namen preuredili hmeljarsko sušilnico »Štancar«, last delovne enote Vransko, je bil sprejemljiv in potem tudi osvojen. Sušilnica namreč ni bila več rentabilna, ker je posušila premajhne količine hmelja, poleg tega smo pa zgradili pri obiralnem stroju novo sušilnico po sodobnih načelih.

Že spomladi smo poglobili razgovore, kako bi čim enostavneje in čim ceneje preuredili že obstoječo stavbo v primeren prostor za vzrejo brojlerjev. Takoj smo začeli s pripravami za to delo. Po daljših razgovorih in pripravi je delo tudi steklo, vendar ni šlo vse tako gladko in hitro, kot smo prej mislili. Prvih 9.200 piščancev smo vselili šele 19. avgusta, čeprav se tudi tedaj niso bila opravljena vsa preureditvena dela dokončno tako, kot bi bilo treba. Toda stisnili smo. V tej gneči smo naleteli še na eno nepredvideno težavo. Najti je bilo treba rejca, ki bo imel veselje in smisel do dela, ki zahteva toliko natančnosti, skrbnosti in človečnosti; človeka, ki naj bi in ki bo res z vsem srcem skrbel za tako nežna in občutljiva bitja. Jasno je, da tu ni mogoče misliti ne na nedelje ne na praznik. Zato je bilo toliko težje najti človeka, ki bi se z veseljem odločil za to delo. Najprej je bila to Slavka, ki je bila voljna sprejeti tako odgovorno nalogo. Ker pa je bilo to le preveč dela za njo samo, smo po približno desetih dneh pridobili v pomoč še eno mlado dekle — Marjano. Obe sta si z medsebojnim razumevanjem lahko primerno uredili delo in vse skupaj ni bilo več tako težko, kot se je sprva pokazalo. Pitanje je normalno steklo in kar naenkrat je prišel dan, 19. oktober, ko so bili piščanci za zakol. S tem pa ni zmanjkalo dela za naša dekleta. Prav nasprotno, treba je bilo skrbno očistiti vse prostore, krmilnike in napajalnike in pripraviti vse potrebno za novo generacijo. Toda v treh tednih sta lahko to temeljito opravili in 11. novembra smo že vselili drugo partijo 10.335 kom. Čeprav smo v času pitanja naleteli na marsikatero težavo, naši rejki nista vrgli puške v ko-

10. decembra glasujemo za šolstvo!

ruzo, temveč sta še z večjim veseljem sprejeli nove piščance.

Precejšnje težave smo imeli z vodo, ker so jo ponoči zapirali in to je verjetno tudi opravilo svoje pri končnem rezultatu v klavnici, ki je bil nekako povprečen, moral bi pa biti v prvem turnusu najboljši. Kljub temu sta bili rejki z zaslužkom kar zadovoljni. Dobili sta 36 S-din po kg polnovrednega mesa, za manjvredno pa polovico manj, kar jih seveda stimulira ne samo za čimvečji, ampak tudi za čimkvalitetnejši prirastek. Konverzija hrane je bila zadovoljiva. Pitališče je opremljeno z avtomatično krmilno napravo in tako skoraj ne pride do razsipavanja hrane. To je važen faktor in lahko veliko pomeni in vpliva na količino porabljenega krme. Bil pa je prevelik pogin v prvem tednu, prav tako pri sedanjih piščancih kljub temu, da smo mislili, da je vse dobro urejeno.

Vsi prostori v pitališču imajo centralno ogrevanje. Ker pa so posamezni prostori zelo veliki, jih je težko ogreti, posebno še v zimskem času, na temperaturo 32 do 35 °C, ki jo te živali prve dneve nujno potrebujejo. Pokazala se je potreba po dopolnitvi za izpopolnjeno ogrevanje in to s kolkami, plinskimi ali električnimi z infra žarnicami ali pa pregraditev prostorov s premičnimi stenami na polvici. Za kaj se bomo odločili, bo pokazal račun. Nujno bo nekaj ukreniti.

Vzrejalšče ima tri etaže. Skupna površina vzrejnega prostora je ca. 430 m². Druga in tretja etaža sta površinsko enaki, spodnja pa je manjša za ca. 20 m². Stene zgradbe so v spodnji etapi zidane s precejšnjo površino oken, v drugi in tretji etaži pa lesene in zato obite z notranje strani z izolacijsko maso — styroporom.

Za pravilno prezračevanje služijo izključno le Lohmannovi ventilatorji — 5 kom. V slučaju izpada električnega toka se poslužujemo okenske ventilacije.

Pomanjkljivosti v pitališču, ki smo jih že občutili, bomo morali odpraviti in tako bomo zmanjšali tudi pogin v prvem tednu, obenem bomo brezskrbno vselili tudi piščance konec januarja ali v začetku februarja, ko bo verjetno zima najbolj mrzla.

F. B.

Slavka in Marjana — rejki brojlerjev pred farmo na Vranskem z miljenci

Strokovni pogovori in nasveti

HORVAT TONE

dipl. ing. agronomije

živinorejsko-veterinarski
zavod Celje

Letošnja strokovna inventarizacija črede krav last kooperantov KKŽ

V septembru in oktobru letošnjega leta smo izvršili strokovno inventarizacijo in kategorizacijo krav last kooperantov KK Žalec. Inventarizacija ni mogla zajeti vseh krav, ki so pod molžno kontrolo, ker se kontrola pri vseh kravah ne opravlja dalj časa. Zato je zaenkrat dovolj podatkov za ocenitev proizvodnosti krav le pri približno polovici vseh kontroliranih krav. Ocenjevanje bazira na oceni fenotipa živali, njenega porekla in lastni proizvodnji v prvih treh laktacijah ob delnem upoštevanju rejskih prilik na tem področju. Plemenskim kravam smo skušali določiti najprimernejšo kombinacijo s preizkušenimi plemenskimi biki, da se popravijo pri potomstvu pomanjkljivosti matere z ozirom na tip.

V letošnjem letu je bilo poleg samega ocenjevanja in določanja primerne kombinacijskega parjenja ter pozitivnih kravih rodov, še močno poudarjeno izboljševanje rejskih prilik na tem področju.

Osnova tega nasvetovanja je bil problem reje telic in pravilno ovimljanje privesnic in krav.

Inventarizacija in kategorizacija je stalna oblika selekcijskega dela. Zato se bo vršila vsako leto. Ocene se lahko pri ocenjevanju v naslednjem letu močno popravijo, v kolikor se bo z boljšo rejo krav v večji meri izkoristil genetski potencial naše črede, ki je dosti višji, kot se pokaže v slabih rejskih prilikah. To se zdi zlasti pri rejcih, ki so se potrudili in izboljšali rejo, da imajo v svojih hlevih v glavnem pri večini krav visoko proizvodnjo. V takšnih hlevih je tudi ocenitev točnejša, ker so krave lahko pokazale vse svoje podedovane proizvodne kapacitete.

Veliko število novonabavljenih krav pa je v procesu akomodacije in se še niso mogle privaditi na novo okolje. Te živali bodo pokazale svojo objektivno plemensko vrednost šele pri naslednjih laktacijah, ker je sedaj še premočan vpliv okolice na proizvodnjo.

Z intenzivno odbiro znotraj pasme bomo lahko dosegli višji nivo proizvodnje v posamezni pasmi. Stremeti bomo morali za tem, da čim prej vzredimo čredo krav z lastnostjo dvojne produkcije; za meso in mleko.

Le čreda kombiniranih lastnosti nam pobotjša ekonomičnost reje.

Na področju KK Žalec je bilo ocenjeno v plemenske razrede 185 krav. Neocenjenih je bilo kar 311 krav, ker še nimajo dovolj podatkov o proizvodnji. Izločenih iz kontrole pa je bilo 22 krav, ker ne odgovarjajo za plemensko rejo.

V rodovniška razreda I. in II. je bilo ocenjenih 26 krav, od tega 3 krave v I. razred in 23 krav v II. razred. V prvi in drugi razred ocenjene krave imajo naslednji rejci:

SIVORJAVA PASMA:

1. Novak Anton, Ločica — 1 kravo v I. razred in 1 kravo v II. razred;
2. Zupan Ludvik, Ločica — 1 kravo v II. razred;
3. Brišnik Ivan, Prekopa — 4 krave v II. razred;
4. Podbregar Slavko, Čeplje — 1 kravo v II. razred;
5. Poznič Leopold, Praproče — 1 kravo v I. razred;
6. Zahojnik Anton, Stopnik — 1 kravo v I. razred;
7. Brdnik Ignac, Stopnik — 1 kravo v II. razred;
8. Muhovic Kondi, Grajska vas — 1 kravo v II. razred;
9. Plaskan Gvidon, Orla vas — 1 kravo v II. razred;
10. Sketa Albin, Orla vas — 1 kravo v II. razred;
11. Zolnir Henrik, Orla vas — 1 kravo v II. razred;
12. Novak Ivan, Doberteša vas — 1 kravo v II. razred;
13. Zagar Stanko, Griže — 1 kravo v II. razred;
14. Znidar Franc, Kamenče — 1 kravo v II. razred;
15. Okorn Franc, Breg — 1 kravo v II. razred;
16. Kokole Franc, Kapla — 1 kravo v II. razred;
17. Sirše Ivan, Tabor — 1 kravo v II. razred;
18. Lesjak Franc, Miklavž — 1 kravo v II. razred;
19. Jurjevec Avgust, Vransko — 1 kravo v II. razred.

SVETLO LISASTA PASMA:

1. Prekošek Konrad, Višnja vas — 3 krave v II. razred;
2. Poteko Miha, Škofja vas — 1 kravo v II. razred.

Pri tem moramo upoštevati dejstvo, da so bile lahko ocenjene samo starejše krave, ki že imajo tri laktacijske zaključke. Poleg teh je še veliko takih, ki bodo dobile oceno za rodov-

niške razrede šele takrat, ko bodo potrdile z naslednjimi laktacijami zelo dobro proizvodno sposobnost, ki so jo pokazale v prvih dveh laktacijah. Tako lahko pričakujemo ob intenzivni pasemski zamenjavi, da bo naslednje leto mnogo več krav ocenjenih v rodovniške razrede ali celo elito.

Vsekakor pa so krave ocenjene v I. in II. razred osnova za kvaliteto in izboljšanje črede z remontom od teh živali. Za plemo se bi naj odbiralo bice v glavnem od krav ocenjenih v elito, I. A in I. razred. Začasno pa tudi od dobrih krav ocenjenih v II. razred. Plemenske telice

Kako ravnati s kurilnim oljem v stanovanjskih hišah?

Naše stanovanjske hiše, poslovnih prostorih in stanovanj ogrevajo večinoma s pečmi na trda goriva, nekaj stanovanjskih hiš pa ogrevajo s centralno kurjavo. Tu in tam se že pojavljajo tudi peči na olje. Ni namen tega sestavka priporočati en ali drug način ogrevanja. Želim samo opozoriti na nevarnosti, ki so lahko usodne, v kolikor se ne upoštevajo predpisi za skladiščenje tekočega goriva, kajti le-to se bistveno razlikuje od trdega goriva, katerega smo še do nedavna vsi uporabljali.

Zvezni sekretar za notranje zadeve je s Pravilnikom o spravljanju in hrambi kurilnega olja predpisal varnostne pogoje, katere so dolžni stanovalci spoštovati.

Gospodinjsko olje mora biti skladiščeno:

a) v posodah s prostornino do 25 litrov iz nezlomljivega ali drugega nepropustnega materiala;

b) v sodih s prostornino do 200 litrov iz jeklene pločevine ali drugega ustreznega materiala;

c) v rezervoarjih iz jeklene pločevine ali drugega materiala.

Posode s prostornino do 25 litrov lahko polnimo največ do 95% njihove prostornine. Gospodinjsko olje se ne sme spravljati v skupne prostore, na prehode, stopnišča ali hodnike in ne v nenastanjene podstrešne prostore.

V prostorih posameznega stanovanja lahko hranimo do 50 litrov gospodinjskega olja, ki mora biti v posodah s prostornino največ 25 litrov. Posod z gospodinjskim oljem ne smemo hraniti na krajih, ki so pod neposrednim toplotnim vplivom.

V kletnih prostorih stanovanjskih hiš z največ štirimi stanovanji, ki stojijo na samem, oziroma v njihovih pritličnih prostorih, ki niso namenjeni za stanovanje lahko hranimo do 500 litrov gospodinjskega olja na stanovanje in sicer v posodah, sodih ali rezervoarjih. (Nadaljevanje na 9. strani)

ZIVINOZDRAVNISKA DEŽURNA SLUŽBA ZA MESEC DECEMBER 1967

3. XII. 1967 LESJAK Milan, dipl. vet. Prebold, tel. 72-201.
10. XII. 1967 FLORJANC Julijan, dipl. vet. Braslovče, telefon 72-027.
17. XII. 1967 LESJAK Milan, dipl. vet. Prebold, tel. 72-201.
24. XII. 1967 OCVIRK Franc, dipl. vet. Vransko, tel. 7.
31. XII. 1967 FLORJANC Julijan dipl. vet. Braslovče, telefon 72-027.
1. in 2. I. 1968 FLORJANC Julijan, dipl. vet. Braslovče, telefon 72-027.

Dežurstvo prične v soboto ob 12. uri in traja do ponedeljka do 7. ure zjutraj.

Veterinarska postaja Žalec

JERICEK Zlatko

Pomen in organizacija analitične ocene delovnih mest

a) POMEN ANALITIČNE OCENE DELOVNIH MEST

Organi samoupravljanja v podjetju so sprejeli ob koncu meseca oktobra sklep, da se izvede v vseh organizacijskih enotah podjetja analitična ocena delovnih mest.

V našem podjetju se je odražalo načelo delitve in samoupravljanja predvsem v tem, da delovne enote podjetja, v okviru splošnih družbenih in podjetniških norm, samostojno razdeljujejo dohodek na osebne dohodke in na sredstva za razširjeno reprodukcijo. Zaradi tega so delovne enote ugotavljale delež delavcev v razdelitvi sredstev za osebne dohodke na osnovi vrednosti delovnega prispevka, ki se je ugotavljal na temelju naslednjih dveh elementov:

1. vrednosti delovnega mesta na katerem se opravljajo določena dela in

2. doseženega rezultata delavca pri izvajanju nalog na delovnem mestu.

Delovni prispevek se ugotavlja po osnovah in merilih, ki jih samostojno odreja podjetje oz. delovna enota. Takoj po ustanovitvi našega podjetja smo ugotavljali vrednost poedinih delovnih mest. Vrednost delovnih mest ni bila povsem realna in objektivna; ocenitev pa je temeljila na kombiniranem sistemu rangiranja odgovornosti in ocenjevanja količine dela posameznega delovnega mesta.

Razdeljevanje osebnih dohodkov pa zahteva objektivne osnove in merila, posebno pri ugotavljanju startnih osnov in razponov. To prihaja tembolj do izraza v našem podjetju, kjer se nagrajuje v večini primerov po kompleksnem učinku v sistemu delitve dohodka po delovnih enotah in razdelitve osebnih dohodkov po poslovnih enotah. Če hočemo izvajati ustavno načelo »vsakemu po delu«, potem moramo zagotoviti naslednje:

1. da je delavec za enako delo opravljeno pod enakimi pogoji udeležen z enakim delom v delitvi sredstev za osebne dohodke in

2. da se delež delavca v ustvarjenih sredstvih za osebne dohodke ugotavlja samo na osnovi zahtevnosti dela in drugih zahtev delovnega mesta, na katerem delavec dela in njegovega delovnega prispev-

ka pri izvajanju nalog delovnega mesta.

Zaradi pravilnega ugotavljanja udeležbe delavca v razdeljevanju osebnih dohodkov pa je potrebno, da ugotovimo vrednost delovnega mesta. Vrednost delovnega mesta pa je v odvisnosti od težine opravljenega dela na poedinih delovnih mestih. Medsebojni vrednostni odnosi — težine delovnih mest pa se ugotavljajo z uporabo določene metode: analitične ocene delovnih mest.

Ocena delovnih mest in odrejanje politike delitve osebnih dohodkov predstavlja dva različna področja. Med seboj sta povezana samo v tem, da ocena delovnih mest, kot tehnično sredstvo, omogoča objektivno odrejanje vrednosti delovnih mest ali startnih osnov.

Startne osnove predstavljajo samo relativne količine (vrednosti), a realizacija osebnih dohodkov pride do izraza šele pri delitvi dohodka na osnovi ustvarjenega rezultata dela. Zato predstavljajo startne osnove samo planske vrednosti (akontacije), ki predstavljajo elemente v načrtovanju osebnih dohodkov in normativov delovnega časa.

Analitična ocena delovnih mest pa ne daje samo objektivne vrednosti delovnih mest, temveč predstavlja instrument, s katerim lahko zelo učinkovito izboljšamo organizacijo poslovanja v podjetju in delovnih enotah. Prvenstveno se to nanaša na boljšo razporeditev dela in na ugotavljanje stvarno potrebnega števila delovnih mest oz. zaposlenih delavcev. Zato odkriva analitična ocena delovnih mest pomanjkljivosti in slabosti v organizaciji celotnega podjetja ali posameznih delovnih enot. S tem pa nam nakazuje možnosti racionalizacije dela in podobno. Z analitično oceno delovnih mest bomo izboljšali organizacijo dela, ki se odraža v:

1. pravilnejši delitvi dela,

2. pravilnejši razporeditvi delavcev na delovna mesta (po sposobnosti),

3. boljši preglednosti zadolžitve in odgovornosti delavcev na delovnih mestih in v

4. zmanjševanju odvišnega dela in delovne sile z iskanjem novih virov zaposlovanja.

Iz tega vidimo, da ocenitev dela ne služi samo za določitev startnih osnov in organizacije, temveč se z njo dokumentira in predpiše delokrog delovnim mestom v posameznih organizacijskih enotah podjetja. Z opisom in analizo delovnih mest dobimo delovno dokumentacijo, ki nam služi za kadrovanje, izobraževanje in študij in za izboljšave delovnih postopkov.

Navedeni momenti in dejstvo, da se je spremenil obseg poslovanja od ustanovitve podjetja do danes, obseg del na delovnih mestih in delna organizacija, so narokovali organom samoupravljanja podjetja, da so sprejeli sklep o izvedbi analitične ocene delovnih mest.

b) ORGANIZACIJA OCENJEVANJA DELOVNIH MEST

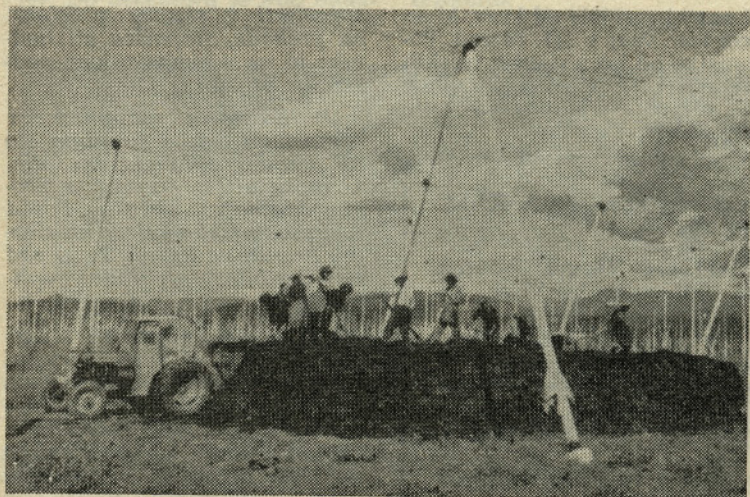
Organizacijsko bomo izvajali analitično oceno delovnih mest v naslednjih fazah:

1. popis delovnih mest po obstoječi organizacijski shemi,
2. postavitev nove organizacijske sheme in sistemizacije delovnih mest,
3. opis delovnih mest po korigirani organizacijski shemi,
4. anketiranje — analiziranje delovnih mest,
5. analiza del po zahtevah in stopnjevanje delovnih mest,
6. točkovanje in razvrstitev delovnih mest,
7. rangiranje delovnih mest in korigiranje ocenitev,
8. javna razglasitev dobljenih rezultatov,
9. sprejemanje in reševanje pritožb.

Da bi bil popis in opis delovnih mest kvalitetno izvršen, smo formirali naslednje delovne skupine:

- za poljedelstvo, sadjarstvo in gozdarstvo;
- za živinorejo;
- za kooperacijo;
- za strojništvo in prevoznništvo (strojni parki, mehanične delavnice in Strojna postaja);
- za komercialno (skladišča, trgovine kmetijskih obratov in komercialna služba);

(Nadaljevanje na 9. strani)

Delavci DE Prebold razkladaajo gnoj s farne Podlog v hmeljiščih

Cepljenke drevesnice Mirozan v Zalogu so temeljito obsuli, da jim zajec in zima ne bosta prišla do živega

— za predelovalne obrate (Mesnina, Mleko in Hmezd);
— za računovodsko službo (zajema vse obrate);

— za ostale režijske službe (uprava podjetja, razen računovodstva, administrativne in pomožne službe v obratih, obrat »Prehrana« in »Hišni sklad« in delovna mesta vodij delovnih enot).

Celotno delo vodi centralna komisija, njene naloge so:

- koordinira delo delovnih skupin za popis, opis in analizo delovnih mest,
- analizira stopnjevanje in točkovanje delovnih mest,
- rangiranje delovnih mest in
- predložitev kompletne analitične ocene delovnih mest organom upravljanja.

c) METODE OCENJEVANJA DELOVNIH MEST

Ocenjevanje delovnih mest je metoda za ugotavljanje »teže« ali »vrednosti« dela določenega delovnega mesta. Osnovna naloga ocenitve delovnih mest je, da po teži ali vrednosti dela ugotovimo medsebojne odnose delovnih mest. Teža delovnega mesta ali teža opravljenega dela je rezultat koriščenja znanja in sposobnosti, obvladovanja naporov, prevzemanja odgovornosti, a vse to ob določenih pogojih dela, katerim je izpostavljen izvajalec del. To pomeni, da mora delavec na določenem delovnem mestu:

- imeti določeno znanje in sposobnost,
- prevzeti določeno odgovornost in
- obvladati določen napor ob določenih pogojih dela.

Za vsako delovno mesto moramo zaradi tega ugotoviti z določenim sistemom vrednosti delovnega mesta v odvisnosti od naslednjih osnovnih zahtev:

- znanja in sposobnosti,
- odgovornosti,
- napora in
- pogojev dela.

Ocenitev dela je torej dokumentirana obdelava in preveritev vseh del, ki se opravljajo v podjetju. Z zgoraj navedenimi zahtevami ugotavljamo posebnosti posameznih delovnih mest in kot smo že navedli, razmerja med delovnimi mesti. Z ocenitvijo dela ugotavljamo torej relativne odnose različnih vrst dela med seboj in na podlagi dobljenih odnosov določimo objektivno pravilne startne osnove za delitev osebnih dohodkov.

Delovno mesto je območje dela enega delavca. Pod območjem dela se smatrajo vsa dela ali delo (operacije — faze), ki ga opravlja en delavec. Če več delavcev opravlja ista dela ali operacije pod enakimi pogoji dela, tedaj se smatra, da delajo vsi na istem delovnem mestu.

Pri ocenjevanju delovnega mesta ali dela ne smemo upoštevati izvajalca del, ki zaseda delovno mesto, niti uspešnost ali neuspešnost njegovega dela, temveč samo potrebna svojstva delovnega mesta. Zato pri ocenitvi delovnih mest ne ocenjujemo oseb (delavcev), ki delo opravljajo, ampak samo delo, ki ga razčlenimo na tiste značilnosti (zahteve), ki so v pretežni meri skupne vsem oblikam in vrstam dela. Ocenjevanje delovnih mest, brez razčlenitve del na njihove sestavine po vnaprej določenih kriterijih in brez izločitve osebnosti izvajalca del, ne da resničnih, pravičnih in objektivnih razmerij med delovnimi mesti.

Za ocenjevanje uspešnosti delavca, ki opravlja delo na delovnem mestu, je potrebno upoštevati druga merila, kot so delovne norme, cenik del itd., za ocenjevanje delavcev, katerih učinek se ne da

meriti, pa osebno oceno, kot posebno metodo, ki pa jo v našem podjetju za sedaj še ne poznamo.

Vsako delo, ki mora biti uspešno opravljeno, zahteva določeno pripravo in sistematičnost. Ko govorimo o vrednotenju delovnih mest odnosa del, katere rezultate moramo čimbolj objektivizirati, ugotavljamo, da je priprava in sistematičnost za oceno delovnih mest zelo zahtevna naloga. Zato bo realna »teža« ali »vrednost« delovnega mesta v marsičem odvisna od precizno izvršenega opisa del, ki jih zajema določeno delovno mesto.

ANALIZA DEL DELOVNEGA MESTA

se izvrši na osnovi izvršenega opisa delovnega mesta. Da bi bila analiza opisa delovnega mesta čimbolj popolna, se ona izvaja s pomočjo »vprašalnika«, ki je učinkovito sredstvo, da ugotovimo stopnjo intenzitete posameznih zahtev delovnega mesta. To pa praktično pomeni, da mora biti vsebina analize opisa delovnega mesta v skladu z zahtevami sistema, po katerem izvajamo analitično oceno delovnih mest. Konkretno, analiza del delovnega mesta nam mora dati odgovor na naslednje vprašanje:

— kakšna šolska izobrazba je potrebna zaradi učinkovitega opravljanja del na delovnem mestu;

— kolikšna praksa je potrebna ob ugotovljeni šolski izobrazbi za uspešno in kvalitetno opravljanje del na delovnem mestu (potrebna strokovnost);

— katero mesto zavzema določeno delovno mesto s stališča odgovornosti v procesu proizvodnje, itd. npr.: verjetnost in pogostost nastajanja škode na delovnem mestu kljub normalni pazljivosti izvajalca del, ali delo vpliva na delovni proces in kvaliteto proizvodov itd.;

— s katerimi sredstvi dela mora biti opremljeno delovno mesto za določen tehnološki proces in kolikšna je nabavna vrednost sredstev za delo;

— ali se izvajajo dela na delovnem mestu po točno predpisani recepturi ali po izkustvih izvajalca del itd.;

— ali zahtevajo dela na delovnem mestu fizični napor in koliko časa ta traja;

— ali zahtevajo dela na delovnem mestu napor čutil oz. živcev;

— kakšni so pogoji dela na delovnem mestu s stališča temperature, prahu, vlage, ropota itd.

Ko smo izvršili opis in analizo delovnih mest, pristopimo k stopnjevanju delovnih mest.

STOPNJEVANJE DELOVNIH MEST se izvaja po naslednjih zahtevah:

A. ZNANJE IN SPOSOBNOST

A1 — teoretično znanje

A2 — strokovnost (praksa — izkušnje — spretnost)

B. ODGOVORNOST

B1 — odgovornost za pravilno opravljanje dela

B2 — odgovornost za delo drugih, vodenje in organizacijo

B3 — odgovornost za delovna sredstva in materialno poslovanje

B4 — odgovornost za opravljanje del splošnega značaja za podjetje kot celoto

C. NAPOR

C1 — umski napor

C2 — obremenjevanje čutil

C3 — fizični napor

C4 — napor v odnosih z drugimi

C5 — napor zaradi nerednega delovnega časa in dela na terenu

D. POGOJI DELA

D1 — posebni pogoji (delo na prostem,

temperatura, nevarnost prehlada in nezdgo)

D2 — splošni pogoji (voda, vlaga, kisline, umazanija, prah, plini, pare, smrad, ropot, tresenje, bliščavost)

Definicije posameznih zahtev, stopnje in vmesne stopnje zahtev ter točkovanje tabelo bomo obravnavali v naslednji številki našega lista.

TOČKOVANJE DELOVNIH MEST se

izvaja tako, da se za vsako ugotovljeno stopnjo ali vmesno stopnjo vzame odgovarjajoče število točk iz zato določene tabele. Tako ugotovljene točke po vseh zahtevah se seštejejo, seštevke točk pa pokaže vrednost del, ki se izvajajo na delovnem mestu. Vsako delovno mesto dobi poleg točk, ugotovljenih z ocenitvijo del na delovnem mestu, še določeno število fiksnih točk zaradi vsklajevanja razpona med najnižjo in najvišjo startno osnovo v podjetju.

Z RANGIRANJEM DELOVNIH MEST

razumemo izdelavo določenega spiska delovnih mest, v katerem so ta razporejena po teži, oziroma po številu dobljenih točk (točke delovnega mesta + fiksne točke). Namen rangiranja delovnih mest je, da se omogoči logična in objektivna kontrola dobljenih rezultatov analitične ocene delovnih mest. Rangiranjem se kontrolira pravilnost opisa, analize in stopnjevanja delovnih mest. Objektivnost v izvajanju analitične ocene delovnih mest je v točen upoštevanju predpisanih definicij in postavljenih meril v tem sistemu. Logičnost dobljenih rezultatov z analitično oceno delovnih mest se vidi v pravilnem vrstnem redu delovnih mest po rang listi z ozirom na težino, ki je izražena v točkah.

Ko smo izvršili točkovanje in na osnovi rangiranja še poslednje korekture ocenitve delovnih mest, se dobljeni rezultati objavijo kolektivu.

Nato nam preostane še izdaja odločb posameznim delavcem, ki zasedajo delovna mesta, ocenjena po navedeni metodologiji. Seveda pa število točk, ki jih bo dobil delavec, ne bo vedno enako številu točk, ki jih je dobilo delovno mesto, katerega zaseda. To je odvisno od osebne ocene delavca z ozirom na njegovo dejansko šolsko izobrazbo, prakso itd. Če ima delavec višjo ali nižjo šolsko izobrazbo, prakso itd., bo dobil po posebnih kriterijih dodatno ali zmanjšano število točk, kot jih ima po ocenitvi delovno mesto, ki ga zaseda. O tem nekaj več prihodnjič.

(Nadaljevanje s 7. strani)

Za vsako zamenjavo lončenih peči z oljnimi je potrebno soglasje delovne enote Hišni sklad, da bo lahko služba delovne enote pregledala stanovanje, da bi bili priključki na dimniške tuljave strokovno pravilno izvedeni. Služba delovne enote bo v sodelovanju z dimnikarskim podjetjem skrbela za pravilen priključek. V posameznih primerih izmenjave peči velja ta navodila spoštovati, ker to ni samo formalnost, temveč je od izvajanja prej omejenega predpisa odvisna naša varnost in varnost premoženja v stanovanjih.

U. M.

Pridelovalci hmelja in koruze!

Skrajni čas je, da pospravite z njiv, kompostirate, sežgete ali uporabite za steljo hmeljevino in pokrmite ali uporabite za steljo koruznico in s tem preprečite škodo, ki jo povzroča prosena večša na hmelju kakor tudi na koruzi.

Škoda povzročena po proseni večši na hmelju iz leta v leto narašča. V zadnjih letih je bilo opaziti v nekaterih hmeljskih nasadih, predvsem tam, kjer ni bila pravočasno pospravljena hmeljevina in koruznica, precejšnja škoda. Proseni večša prezimi pri nas v glavnem v hmeljevini in koruznici ter njenih odpadkih. Ima dve generaciji.

Prva generacija se pojavi v trtah hmelja in povzroča škodo s tem, da zavira rast rastline in s tem zmanjšuje cvetni nastavek in povzroča nepravilno razvitost storžkov. Druga generacija dela škodo na vrhovih storžkov.

Pri obiranju hmelja je potrebno zelo paziti, da ločimo napadene storžke, sicer poslabšamo kvaliteto hmelja.

Ker ne poznamo učinkovite kemične zaščite, je potrebno izvesti vse zgoraj navedene preventivne ukrepe, ki so tudi obvezni.

KMETIJSKI INSPEKTOR
Ivan Glušič, ing. agr.

Čas je, da požanjemo koruznico in sežgemo hmeljevino zaradi škodljivcev in tudi zaradi videza.

ZA IN PROTI!

Kratka informacija objavljena 1. novembra po seji ZIS, da bodo s 1. januarjem prihodnje leto zvezna uprava, zvezni organi in organizacije prešli na nov delovni čas (ki bo trajal od 8.30 do 17. ure s polurnim počitkom, ob petkih do 18.30, sobote pa bodo proste), je povzročila doslej v naši javnosti dokaj različna mnenja. Ker je treba razumeti to odločitev ZIS tudi kot posnemanja vredno pobudo, ki naj bi ji prej ali slej sledili republiški organi ter organizacije, tem pa seveda tudi občinski organi, organizacije, pa tudi delovne organizacije, je razumljivo prepričanje, da gre v bistvu za uzakonitev zelo pomembne in daljnosežne spremembe, ki se bo prej ali slej nanašala na veliko večino naših zaposlenih državljanov.

Doslej smo s strani pristojnih organov oziroma organizacij slišali v zvezi s tem odlokom ZIS dvojice povsem nasprotujočih si stališč. Eno je stališče ZIS, v katerem je med drugim rečeno, da je do odločitve prišlo po skoraj dvoletnih proučevanjih, ki so pokazala, da je tudi pri nas smotrno in potrebno preiti na nov delovni čas zaradi istih razlogov, kot so tak delovni čas narekovali v vseh visoko razvitih državah po svetu. Tudi rezultati prehoda naj bi bili samo pozitivni. Povsem drugačno stališče pa so do novega delovnega časa že zavzeli nekateri sindikalni forumi, ki sicer priznavajo, da ima tak delovni čas vrsto prednosti pred sedanjim delovnim časom, da pa je odločitev za njegovo uvedbo preuranjena, ker še niso izvedene za to potrebne priprave.

Če izhajajo pri ocenjevanju tega odloka s stališča, da gre v bistvu za zgled na najvišji ravni, ki ga bo treba prej ali slej posnemati, potem moramo najprej priznati, da gre dejansko za odločitev, ki ji z ene strani ni mogoče oporekati

utemeljenosti in dobronamernosti, vendar pa se nam hkrati zdijo utemeljeni tudi ugovori o preuranjenosti.

Če pomislimo samo na spremembe, ki jih bo nov delovni čas povzročil v vsakdanjem življenju zaposlenih in njihovih družin, je očitno, da so pristojni organi ob proučevanju te spremembe in ob njeni uzakonitvi mislili predvsem na cilje, ki naj bi jih z novim delovnim časom dosegli na delovnih mestih, premalo pa so očitno upoštevali posledice, do katerih bo prišlo v zvezi z zaposlenimi izven delovnih organizacij, organov in ustanov.

Prehod na celodnevni delovni čas zahteva povsem določen družbeni standard. Pri tem mislimo zlasti na naše še vedno nerazvito otroško varstvo, na še vedno zelo pereče probleme v šolstvu, kjer poteka pouk še marsikje v treh izmenah, dalje na pereče pomanjkanje obratov takojimenovane družbene ali cenejše prehrane in ne nazadnje na to, da bi postalo življenje — če bi tudi bili izpol-

(Nadaljevanje na 11. strani)

Kakšne bodo stanarine v letu 1968?

Stanovanjska zakonodaja predvideva, da se zaradi ekonomskega poslovanja na stanovanjskem področju postopno preide na ekonomske stanarine. V tem smislu so bile sklenjene stanovanjske pogodbe z vsemi nosilci stanovanjske pravice že v letu 1966. Iz stanovanjskih pogodb je razvidna stanarina, ki so jo plačevali stanovalci v letu 1966 in višina stanarine, ki jo bodo plačevali stanovalci v letu 1970. Razlika med stanarinama leta 1970 in 1966 se subvencionira. Torej stanovanjska enota posluje že s polno ekonomsko stanarino s tem, da se stanarina povečuje letno za 25 %, subvenca pa se za isti znesek zmanjšuje, tako, da bo subvencioniranje prenehalo leta 1970, ko bodo stanovalci plačevali ekonomsko stanarino.

Da bi lahko vsak stanovalec izračunal višino stanarine za leto 1968, želimo prikazati izračun s praktičnim primerom:

Za stanovanje točkovano s 100 točkami in s koristno stanovanjsko površino 50 m², se izračuna takole

100 (točk) × 910 (vrednost točke) × 50 (m²) = 4.550.000 S-din (vrednost stanovanja).

$$\frac{4.550.000 \times 2}{1.200} = 7.583 \text{ S-din} = 75,83 \text{ N-din}$$

(stanarina za leto 1966)

$$\frac{4.550.000 \times 3,75}{1.200} = 13.586 \text{ S-din} = 133,86 \text{ N-din}$$

stanarina za leto 1970

Ker imamo v pogodbi že navedene zneske stanarine za leto 1970 in 1966, nadaljujemo z izračunom od tu dalje. Če je stanarina za leto 1970 133,86 N-din in stanarina za leto 1966 75,83 N-din, računamo

$$133,86 - 75,83 = 58,03 \text{ N-din}$$

$$58,03 : 4 = 14,51 \text{ N-din}$$

Za leta od 1967 do 1969 dobimo takole razdelitev stanarin:

stanarina 1966	75,83 N-din
stanarina 1967	75,83 + 14,51 = 90,34 N-din
stanarina 1968	90,34 + 14,51 = 104,85 N-din
stanarina 1969	104,85 + 14,51 = 119,36 N-din
stanarina 1970	119,36 + 14,50 = 133,86 N-din

Torej, od 1. januarja 1968 bo plačal stanovalec za navedeno stanovanje 104,85 N-din mesečno.

Delovna enota Hišni sklad bo v mesecu decembru obvestila vse hišne svete in blagajnike proizvodnih delovnih enot o višini stanarine za leto 1968. U. M.

VS AJ ENKRAT NA LETO

Konec septembra so se odločili Andražani, da pogledajo malo po svetu, kako gospodarijo in kmetujejo tudi drugod. Poln avtobus kooperantov in kooperantk je tisti petek že zjutraj zarana odpeljal iz Andraža proti Mariboru. Prvi postanek so naredili pri Frankolovem ob spomeniku in grobišču 100 talcev, ki jih je usmrtil okupator. Andražani, ki so tudi sami na svojih ramenih občutili okupatorja bolj kot večina Savinžanov, so s kratkim postankom počastili spomin žrtev.

Prva točka strokovnega programa ekskurzije je bila ogled kmetije Ivana Dolinška v Kamnici pri Mariboru, ki tudi v Andražu slovi kot dober sadjar in drevničar. Ivan Dolinšek jim je najprej razkazal strojni park od novega Steyerja do malega atomizerja, ki ga uporablja za škropljenje, in vse priključke od nekaterih najnovejših do že zastarelih. Še bolj kot ogled strojev pa je navdušil Andražane ogled nasadov, ki rodijo vsako leto, seveda ob primerenem gnojenju in ostali negi. Kvaliteto sadja pa zagotavlja le 8 do 10-kratno škropljenje. An-

dražani so se seveda zanimali, če tolikokratno škropljenje ni predrago. »Poceni ni, toda če sadje ni kvalitetno, ga moram prodati pod ceno. Tako pa kljub letošnji nizki odkupni ceni le dosegam vsaj zadovoljivo ceno,« jim je odvrnil Dolinšek. Nadaljnji pogovor je pokazal, da kvalitetnega sadja ni preveč, le trgovina še navija njegovo ceno. Ko jih je Dolinšek še pogostil s sadjem in obdaroval z vrtnicami, so se odpravili na ogled posestva Srednje kmetijske šole.

Tov. Dolfe Cizej, profesor VAS — višje kmetijske šole jim je razkazal objekte. Najbolj jih je navdušila čreda simentalških krav s povprečno molznostjo nad 4.000 l mleka. Zanimali so se tudi za načine siliranja, videli so siliranje v stolpnem silosu, v koritastem in čisto navadnem, provizoričnem silosu. Posebno všeč so bili rejcem oziroma rejkam svinj prašiči. Le to se jim je zdelo, da morajo biti dragi, če živijo samo od močnih krmil. Ogled posestva so zaključili še z obiskom v sadovnjaku, kjer so pravkar obi-

rali poln jonatan, toda letos štirikrat od toče obtočen. Zato kvaliteta res ni bila najboljša.

Po kosilu so se zaustavili za trenutek pred žarami s pepelom ustreljenih talcev, med katerimi je bilo tudi nekaj Andražanov, nato pa je avtobus odpeljal v Konjice. Najprej so si

tudi pri toliko škropljenjih 1,00 N-din, ko pa bodo v polni rodnosti pa računajo, da ne bo proizvodna cena višja od 50 do 60 S-din. »Torej se nam bo še zmeraj izplačala proizvodnja, če tudi mnogokrat škropimo,« je zaključil ing. Tepej. Nato pa je povabil obiskovalce še na

Poleg posestva srednje kmetijske šole Maribor so si Andražani ogledali tudi nasade Ivana Dolinška v Kamnici

Delavci delovne enote Vransko so se na sindikalnem izletu po Dolenjski ustavili tudi v Dolenjskih toplicah. Od tam je tudi posnetek vesele družbe.

(Nadaljevanje z 10. strani)

njeni vsi navedeni »predpogoji« — za večino zaposlenih občutno dražje. To so samo nekatere stvari, ki jih je treba upoštevati in ob katerih se vzbujajo pomisleki, če pa računamo še s tem, da se bodo morali ljudje privaditi na nov način prehrane in na povsem drugačen ritem življenja, je jasno, da gre za vrsto zelo pomembnih in medsebojno povezanih ter za sedaj še zdaleč neizpolnjenih pogojev, ki jih brez večjih investicij sploh ni mogoče izpolniti v razmeroma kratkem času.

Pomisleki so torej utemeljeni in ne glede na to, da bo treba prej ali slej preiti na nov delovni čas zaradi ciljev, ki jih edino lahko dosežemo, se nam zdi, da bi bil prehod veliko bolj učinkovit in smotrni, če bi najprej razpravljali in sklepali o tem, kaj nam še manjka, kaj še moramo storiti, da se bomo lahko tudi v tem pogledu čimprej izenačili z visoko razvitimi državami. Če tega ne bomo storili, se nam lahko zgodi, da bomo morali zaradi prenapljenih odločitev pozneje odstopati od prvotno načrtane smeri.

ogledali v Konjicah Škalce. To so grički, vsi posajeni s sadnim drevjem in trto. Ing. Tepej, ki je razkazoval gričke, je povedal, da so sadovnjaki šele v začetku rodnosti. Da bi dosegli čim boljšo kvaliteto, so škropili kar 12-krat. Kljub temu, da sadovnjaki še niso v polni rodnosti, so dosegli lastno ceno kg jabolk

ogled kleti in na pokušnjo letošnjega in lanskega pridelka. Pokušnja je še dvignila dobro voljo in ob mraku so krenili proti Andražu. Zadovoljni z izletom so sklenili, da morajo tako po svetu vsaj enkrat na leto, pa če tudi malo izven meja ožje domovine.

-SG

ŽIVLJENJE IN DELO MARTINA JOŠTA

Vse slovenske, posebej pa še savinjske hmeljarje je hudo prizadela vest, da je tragično preminul Martin Jošt. Poznali so ga vsi, ki so se ukvarjali s hmeljarstvom, z naprednim kmetijstvom in s povojnim razvojem sploh. Ni bil samo široko razgledan, pač pa tudi poln stremljenja za splošni napredek, posebno pa za razvoj hmeljarstva pri nas. Če hočemo biti pravični, ga lahko uvrstimo med najbolj ustvarjalne osebnosti v Savinjski dolini poleg Janeza Hausenbichlerja, Janka Kača in drugih.

Njegova pojava ni kazala tega, kar je bilo v njem, v njegovi naravi in v njegovem značaju. Bil je na videz miren, zadržan in brez energije, v stremljenjih, delu in izvedbah pa pravo nasprotje. Boril se je proti nazadnjaštvu in krivicam, istočasno pa propagiral napredek v vseh smereh. Ker je bil »povsod doma«, tudi ni mogel skriti svojstvene lastnosti — bil je nekoliko samsvoj. Kljub temu pa je imel vedno pri vsaki stvari oziroma reševanju zadev najboljši namen. Kdor je z njim dobronamerno sodeloval, je kljub temu našel pri njem polno razumevanje in soglasje.

Mineva že 20 let, odkar se je Martin Jošt s pokojnim Jože-

tom Aubrehtom in drugimi sodelavci pojavil v javnosti Savinjske doline. Bilo je po nemški okupaciji. Spominjamo se še splošne neurejenosti, gospodarskega zastoja, zlasti pa domala uničenega hmeljarstva. Začeti je bilo treba z obnovo v vseh smereh.

Kot zaveden Slovenec se je Jošt že v bivši Avstriji znašel med koroškimi borci, med okupacijo pa v italijanskem taborišču in pozneje med partizani.

Zato je razumljivo, da se je tudi po vojni zavedel svojih dolžnosti in se uvrstil med začetnike povojne izgradnje in obnove. (Nadaljev. na 12. str.)

(Nadaljevanje z 11. strani)

Našim mladim hmeljarjem in hmeljarkam je treba pojasniti, da v tistih časih ni bilo nobene organizacije ali ustanove, ki bi reševala kmetijska vprašanja, posebno pa skrbela za obnovo hmeljarstva. Pojavil se je Martin Jošt s svojimi sodelavci, ki so vedeli, kaj je treba ukreniti, da bo krenilo hmeljarstvo krepko naprej. V Žalcu je bila ustanovljena Hmeljarska zadruga za Slovenijo. To je bila prva kmetijska organizacija po vojni v Savinjski dolini. Imela je po pravilih in potrebah velike naloge. Prva naloga je bila obnova in modernizacija hmeljarstva. Jošt je kot pobudnik, soustanovitelj in prvi predsednik Hmeljarske zadruge, zastavil vse svoje sposobnosti za vsestranski razvoj. Hmeljarska zadruga je bila odgovorna za celotno obnovo in razvoj hmeljarstva. Prva naloga so bili novi nasadi, saj vemo, da je bilo naše hmeljarstvo domala na tleh. V takratnih razmerah je bila modernizacija v tem, da je zadruga pospeševala sajenje hmelja v širših razdaljah. Od prejšnjih razdalj med vrstami, ki so bile od 1,40 m do največ 1,50 m, je bila postavljena nova širina najmanj 1,60 m, kar naj bi omogočilo mehanizirano delo v hmeljiščih. Za takrat je bil to precejšen uspeh.

Hmeljarska zadruga je imela tudi vlogo veletrgovine z reprodukcijskim materialom in ostalimi potrebščinami za hmeljarje. Dobavljala je hmeljeveke, umetna gnojila, zaščitna sredstva in mnogo drugih stvari, celo nože za obrezovanje hmelja. In še naprej! Hmeljarska zadruga je bila odkupovalec in prodajalec našega hmelja. Odkupovala in prodajala je v manjšem obsegu vendar v isti vlogi in pod isto firmo, ki jo ima Hmezdaj danes. Hmezdaj je kratica za bivšo Hmeljarsko zadrugo. Pokojna Jošt in Aubrecht sta odgovarjala za odkup in prodajo na svetovnem trgu. Občasno sta obšla vsa večja evropska hmeljarska področja in si tako ustvarila pregled, ki je bil potreben za plasiranje našega hmelja. V tej dobi se je tudi začela razvrstitev hmelja po kvaliteti v štiri vrednostne razrede in utrdil se je določen red in način pri prevzemanju hmelja, kar je bilo takrat novost in značilen napredek. Hmeljarji so dobili v prevzem potrebno zaupanje.

Zapisati je še treba, da je bil pokojni Jošt pobudnik za uvajanje mehanizacije v hmeljarstvu. Njegova zasluga je, da smo v Savinjsko dolino dobili prve Steyr traktorje 18 KS. Ker je bila osna širina teh traktorjev za naša hmeljišča preširoka, je Jošt v tovarni Steyr v Avstriji uspel, da so za naše razmere osno širino zožili tako, da smo jih lahko uporabili že za širino od 1,50 do 1,60 m. Ti traktorji so imeli štiri priključke: plug,

kosilnico, kultivator in škroplilnico. Navadne škroplilnice s konjsko vprego so se umikale modernim škroplilnicam. Zaščita je bila dosti lažja in uspešnejša.

Tudi modernizacija sušilnic je bilo važno vprašanje. Večina je bila zastarela in za pridobivanje kakovostnega hmelja neprimerna. Jošt je na tem področju veliko napravil. Pri obnovi sušilnic je vneto sodeloval, poleg tega pa vodil in pospeševal poskuse pri Hmeljarski zadrugi z različnimi tipi sušilnic, posebej na tekoči trak. Prav tako mu je bilo sušenje hmelja z infra rdečimi žarki stalna skrb in snov za razmišljanje oziroma za izvedbo poskusov.

Ob teh zapisih je treba še omeniti prizadevanje vodstva bivše Hmeljarske zadruge za šolanje mladih strokovnjakov — za pridobivanje novih kadrov. Že v tistih časih so bili mnogi savinjski študentje deležni štipendij, ki so jim omogočale študij kmetijske smeri na visokih solah. Eden največjih zagovornikov štipendiranja je bil vedno Martin.

Člani Hmeljarske zadruge so bili takrat z malimi izjemami vsi hmeljarji Savinjske doline, v številu tudi Zgornjo Savinjsko in Saleško dolino. Kljub temu, da je Hmeljarska zadruga izdajala svoje strokovno glasilo Hmeljar, ki ga je urejeval pok. Janko Kač, so bili vendar potrebni s hmeljarji čim ožji stiki. V ta namen so bili po posameznih krajih na hmeljarskem področju organizirani sestanki, na katerih so dobivali hmeljarji vse potrebne napotke, tako za obdelovanje, gnojenje, zaščitne ukrepe, obiranje, sušenje in vskladiščenje. Seveda so bili prav tako obveščeni o prodaji hmelja in o stanju tržnih razmer v svetu. Ti sestanki so bili ob nedeljah in praznikih in takrat, ko je bil ožji stik med hmeljarji in njihovo zadrugo najbolj potreben. Tudi takrat je bil velik poudarek ne samo na količini, ampak tudi na kvaliteti pridelka. V posameznih

primerih sta bila po dva, pa tudi po trije sestanki na dan od Rečice in Kokarji v Zg. Savinjski dolini do Velenja, Dobrne, Frankolovega, Teharija in tako naprej. S tem so omenjeni sestanki nakazani le v nekakšnem polkrogu takratnega hmeljarskega področja, sicer pa jih je bilo od 25 do 35 v sezonskih dobah. Teh hmeljarskih sestankov sem se s takratnim predsednikom Joštom stalno udeleževal vse do prenehanja delovanja Hmeljarske zadruge. Med tem časom so se namreč že začele ustanavljati po posameznih krajih kmetijske zadruge, pri katerih so delovali hmeljarski odseki, ki so delno prevzeli nekatere naloge prejšnje zadruge.

Pri vsem tem je obstajala občutna vrzel. Manjkala ji je dejavnost, ki bi se ukvarjala s specifičnim znanstvenim delom, s selekcijo goldinga, križanjem sort, geološkimi raziskavami zemlje, poskusi z zaščitnimi sredstvi, gnojilnimi poskusi in podobno. Skratka, manjkala nam je znanstvena ustanova — inštitut, ki bi prevzela te naloge. Do tedaj se je z nekaterimi teh dejavnosti zasebno ukvarjal le Janko Kač. Vedeli pa smo, da so v tem oziru po svetu veliko pred nami. V razvoju hmeljarstva pa nikakor nismo smeli zaostajati. Zaradi vsega tega je takratni predsednik Martin Jošt dal pobudo za ustanovitev inštituta. Sklep o ustanovitvi je bil sprejet soglasno, nastopilo pa je vprašanje zemljišča, materiala in denarnih sredstev. Takrat je primanjkovalo še vsega, zlasti pa materiala vseh vrst. Poznali smo plan I in plan II, ki sta različno omogočala dobavo in določala različne cene.

Začelo se je z vso odločnostjo. Najprej je prišla na vrsto parcela. Obhodili smo celotno področje od Novega Celja do Vrbeja po južni in od Gotovelj do Loznice po severni strani Žalca, da bi našli za takšno ustanovo primeren prostor. Ta naloga ni bila lahka, ker je bilo tudi za parcele težko. Po številnih razglabljanjih je končno

padla odločitev za parcelo »v Benetkah«, kjer sedaj stoji inštitut.

Druge še težja naloga pa je bila nabava gradbenega materiala. Odločili smo se za samopomoč. Ker takrat zidne opeke ni bilo dovolj, se je Jošt znašel in organiziral lastno opekarno nad Gotovljami. S tem je bilo vprašanje opeke rešeno.

Betonsko železo je iskal po vsej Sloveniji in Hrvaški in ga končno tudi našel, pa čeprav je bilo raznih dimenzij in kvalitete. Nič ga ni ustavilo.

Kamenje so večinoma navozili iz Podvina pri Polzeli zavedni hmeljarji sami. V posameznih krajih smo organizirali prevoze. Na prazno stavbišče so dva dni prvi vozili kamenje hmeljarji iz Orle vasi, Trnave in Sentruperta. Potem so z dovozi vneto nadaljevali hmeljarji iz ostalih krajev doline. Na podoben način so prostovoljno dovažali tudi stavbni les. Geslo: »Gradimo si lastni inštitut!« je dobilo polno veljavo, ki ga je izpričala zavednost in požrtvovalnost savinjskih hmeljarjev.

Kakor vemo, je bila za inštitut izbrana parcela izredno prikladna, imela pa je veliko napako, ker je bila na področju z visoko talno vodo. Z izsušitvenimi deli je bila tudi ta težava premagana. Spominjamo se še, kakšne težave je povzročala voda pri graditvi temeljev in kletnih prostorov. Vodna črpalka je delala noč in dan in brez nje bi ne bila gradnja sploh mogoča. Pri vseh delih je bil Jošt poleg rednih dolžnosti nadzorni organ od jutra do večera, organizator strokovne delovne sile, nabave materiala in opreme in ostalih potrebščin. Z njim se je takorekoč začela in končala ponosna zgradba, ki jo obkrožujejo tudi inozemski obiskovalci.

Tako je le v grobih obrisih opisano delovanje Martina Jošta, prvega direktorja inštituta, ki je imelo en sam cilj: napredek našega hmeljarstva. Kdor hoče in more biti objektivni, mu te zasluge prizna v polni meri. Priznavajo mu jih vsi zavedni savinjski hmeljarji! Prav zaradi tega Martinu ne bo treba postavljati spomenika, ker si ga je s svojimi sodelavci in hmeljarji postavil sam.

Ivan Kronovšek

Zaradi pomanjkanja krme še marsikje izkoriščajo lepe dni za pašo. Posnetek je s pašnikov ob Trnavci

Vojaki in jabolka

Avstrijsko vojno ministrstvo je sklenilo, da bo dobil v prihodnje vsak vojak kilogram jabolk tedensko. Do aprila prihodnjega leta bodo vojaki tako pospravili okoli 800 ton jabolk. S tem bodo izpolnili »patriotično nalogo«, zakaj zaradi obilne sadne letine ponudba daleč presega povpraševanje po jabolkih na avstrijskem trgu.

Posnemanja vreden primer, mar ne?

Iz občinske listnice

Ureditev šol - najvažnejša naloga našega časa

Socialistična demokracija in sistem samoupravljanja manifestirata tako delitev dohodka med družbeno skupnostjo in delovnimi organizacijami ter občani na drugi strani, ki daje realne ekonomske možnosti, da se uredijo problemi, katerih družbena skupnost ni mogla urediti iz objektivnih vzrokov.

Tak problem je vsekakor osnovno šolstvo in ga je nujno urediti. Rešitev osnovnih pogojev šolstva iz enostavne ali razširjene reprodukcije ne rešuje zakon o financiranju izobraževalnih skupnosti, niti ni v stanju to rešiti kakršenkoli proračun. Realna in možna rešitev je samo v vzajemnem sofinanciranju vseh delovnih organizacij, proračunov in občanov.

Prav tako in samo taka možna rešitev pa terja realen program, ki zajema najpotrebnejše na vseh šolah in združuje interese vseh.

Tak program so v naši občini izdelale strokovne službe gospodarstva, prosvete in projektantskih organizacij, občinska skupščina pa ga je na zadnji seji 2. novembra enoglasno sprejela. Program je sestavljen za pet let. Za izvedbo tega je potrebno 1.268.200.000 S-din. V njem so najpotrebnejše adaptacije: oken, vrat, sanitarij, streh in gretij. Iziema je gradnja nove griške šole. Stara je absolutno dotrajala in je vsaka sanacija nemogoča.

Taka predračunska vrednost terja nujen, realen, mogoč, pravičen in vzajemen plan obveznosti. Grajen mora biti tako objektivno, da omogoča izpolnitev obveze vsaki delovni organizaciji za določeno dobo. Zato ga tvorijo razni ekonomski elementi, kot so:

1. prispevek od ustvarjenega neto produkta gospodarskih in negospodarskih delovnih organizacij 0,85 %;
2. prispevki iz proračuna občine in sredstev temeljne izobraževalne skupnosti 0,85 %;
3. samoprispevki občanov:
 - a) iz delovnega razmeria in pokojnin 0,75 %;
 - b) iz kmetijstva KD 1,5 %;
 - c) od obrti in drugih dejavnosti 2 %.

Pri obvezah se uošteva olajšave: osebni dohodek in pokojnine izpod 50.000 S-din mesečno, nizek KD in višinski predeli.

Ce se zavedamo, da so vse šole stare in dotrajale in da so nekatere še iz stare Avstrije, da so le redke posamezne bile deležne po osvoboditvi manjših popravil, potem ne moremo dvomiti o pravilnosti našega postopka. Če pa vemo, da kljub reformi šolstva z uspehom zaključijo osnovno šolo samo vsak drugi otrok in da je vsem drugim brez osnovne šole vsak nadaljnji razvoj onemogočen, potem kvečjemu lahko rečemo, da smo tako rešitev nakazali kasno. K takemu sklepu nas vodi še spoznanje, da je naš proizvajalec tudi upravljalet in da je kvalitetno delavsko samoupravljanje nemogoče brez osnovnega znanja ali še bolj rečeno, da je celo osnovno znanje premalo z ozirom na nučnost nadaljnje modernizacije našega gospodarstva. Šola bo iz dneva v dan morala dati sposobnejšega človeka, ki bo sposoben ustvarjati na višjem nivoju gospodarjenja ob pogojih gospodarske reforme skrbeti za svoj osebni dohodek in nadaljnjo zaposlitev sebe in svojih potomcev.

In če sedaj nasproti vsem navedenim ugotovitvam primerjamo denar, ki ga bomo za šolstvo prispevali in ki ne more bistveno zavreti naših planov modernizacije ali osebnega standarda, potem smo prepričani, da bo naš skupni dogovor, ki ga bomo zavestno sklenili na referendumu 10. decembra, hitro poplačal naše žrtve. Vsi bomo glasovali za izboljšanje stanja v naših šolah. Pri tem bomo imeli za doščjenje, da nam bodo naši otroci iz vsega srca hvaležni.

Predsednik
Skupščine občine Zalec
Joško Rozman

Vzor delovne kmečke žene

Kakor vsako dogajanje na svetu, ima tudi hmeljarstvo svojo zgodovino, svoj začetek. Precej zgodovinskih podatkov in prikazov od začetka hmeljarjenja nam nudi tudi Hmeljarski muzej v Zalcu. Drugo plat zgodovine pa predstavljajo še živeči hmeljarji — začetniki. Teh je po naravni zakonitosti vedno manj. Že hmeljarji so redki, še redkeje pa so hmeljarke. Eno od teh bi ob tej priliki predstavili našim bralcem. To je Marija Korun, Andrejčova mati iz Trnave. Rojena je bila v januarju 1881. leta in je že prekoračila 86 let.

Andrejčova mama

Doma je bila v Zaklu pri Gornjem Stročju. V bližnjem Stročju je takrat gospodaril graščak Haupt, po poreklu Nemec, vendar vzoren gospodar. Ta je že v prejšnjem stoletju gojil hmelj. Domačih hmeljarjev v današnjem smislu še ni bilo. Delovne sile je bilo v tistih časih dovolj in »sezonce« so bili domači fantje in dekleta. Med temi se je kot mlado 16-letno dekle znašla tudi Andrejčova mati. Pet deklet jih je bilo, ki so pri Hauptu delale v hmeljišču in se uvajale v vse podrobnosti tvegovanja te nove rastline. Njihov učitelj in delovodja je bil graščak Haupt sam. Pri njem so se naučile razen sušenja vseh hmeljarskih opravil. Vse to jim je bilo v poznejšem življenju dobrodošlo, zlasti potem, ko se je hmeljarstvo širilo in je število hmeljarjev raslo iz leta v leto.

Ta dekleta, »sezonce«, so delale v hmeljiščah od 7. ure zjutraj do 7. ure zvečer. Imele so svojo hrano in so zaslužile po 30 krajcarjev na dan. To je bilo še v Avstriji, predhodnici bivše Jugoslavije. Za ta denar, dnevni zaslužek, bi si takrat lahko kupila 2 naglavni ruti. Vendar ni bilo tako. Andrejčova mati pravi, da so vsa dekleta, ki so delale pri Hauptu, »odvajale« svoj zaslužek staršem za sol, za davek in za najnujnejše potrebe svojega do-

ma. Mode takrat še niso poznali in dekleta so kljub temu rasla, delala in pomagala na svojih domačijah. Pri hmeljarskih delih je bil Haupt zelo strog. Vsa dekleta je temeljito poučil, kaj je treba narediti za pravičen razvoj rastline in kaj bi bilo narobe. Hmelj so se naučile obdelovati bolj razumno kot pa krompir ali koruzo, ki sta bila glavna pridelka Savinjske doline.

Dobro se še spominja, kako so žele dan za dnem, tudi ponoči. Ko je bila žetev končana, se je začela mlačev in cepci so pikapokali tedne in tedne. Bila ni le žanjica, uvrstila se je tudi med stalne mlatiče. Skratka, z dela na delo, dan za dnem, mesec za mesecem. Ponosna je, da je bila tudi pri košnji v vrst z moškimi in se ni nobenemu pustila »dati v koš«.

In kako so preživljali dneve počitka — nedelje in praznike? Najprej živina, potem cerkev, popoldne pa šivanje do takrat, ko je bilo treba zopet v hlev. Razen domačih običajev, če vzamemo še kuhanje, metev prosa in podobno, ni bilo nobenega drugega razvedrila. Vesele, kinopredstav ali izletov še niso poznali.

Pred 32 leti je tragično umrl njen mož Lipa. Breme gospodarstva je padlo na njene rame. Ker je bila od mladosti vajena vsega in pripravljena na vse, je vzdržala še 20 let, potem pa prepustila gospodarstvo svojemu sinu Frenčku. Pri njej pa se s tem ni nič spremenilo. Skrbela je prav tako za vse, delala z isto vnemo, kjerkoli je bilo potrebno. Vendar jo je pred tremi leti doletela nesreča. Na poledeneli cesti je padla in si zlomila nogo v kolku. Pri 83 letih je bilo to zanjjo skoro usodno, vendar je kljub enoletnemu prisilnemu mirovanju zdržala. Pravi, da so bili to zanjjo, ker ni mogla delati, najtežji dnevi v življenju.

Motila in tolažila se je s tem, da je z rokami gibala in na videz žela, privezovala hmelj in sukala kuhalnico. Ko pa je za silo okrevala, je bila zopet na delu. Poleg gospodinjstva, ki ga opravlja vseskozi, ji je še vedno najbolj pri srcu hmelj. Še v letošnjem letu je sama

(Nadaljevanje na 14. strani)

Ing. Viblyhal Vili

1427 KILOMETROV PO BOLGARIJI

3.

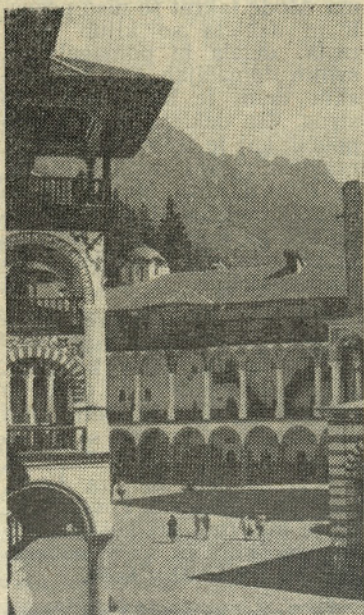
Skozi gozdove vitkih jelk se precej strmo vzpenja cesta proti enemu največjih bolgarskih visokogorskih okrevališč in letovišč v masivu gorovja Rila, imenovanemu Borovec. Naselje leži sredi gozdov pod najvišjim

nega in novega supermoderne-ga. V mislih imam hotele, kot je na primer »Edelvaš«, ki je zadnji krik gradbeništva. Še malo navzgor mimo gozdarskega centra, kjer so šole za vse gozdarske poklice, in že se obesi cesta proti Tračanski nižini. Večkrat prečkamo reko Marico, ki izvira tik pod vrhom Musale, in je tu le pohleven potoček. Okrog Kostenca je toplih vrelcev kot gob po dežju in vsi so zajeti v zdravilne toplice, večinoma žveplene, ki so zelo dobro obiskane. Tri kilometre pred Kostencem smo se zaleteli v voz, a razen strahu soferja, voznika in konja ni bilo resnejših posledic. Kostenec ima močno lesno industrijo in menda edino tovarno vžigalic v Bolgariji. Zavili smo na glavno avtomobilsko cesto Sofija—Plovdiv. Zelo slikovita Mamina soteska je za nami in že se znajdemo v ravnini Kazanliških gomil, ki izvirajo iz četrtega stoletja pred našim štetjem, in vrtnarij s steklenjaki. Pravijo, da ima Zvaničevo toliko površin pod steklom — kar 72 ha — da ga imenujejo druga Holandija. Nepregledna polja so lepo obdelana, vodo skoraj vso uporabljajo za površinsko namakanje, a kljub temu sta tobak in koruza slaba. Pazardžik ima največjo tovarno akumulatorjev. Čudovite aleje sliv, jablan in hrušk so nas spremljale do Plovdiva, ki ima 222.000 prebivalcev in leži na šestih hribočkah in na obeh bregovih tu že mogočne Marice. Mesto se je

pod Tračani imenovalo Evmol-tias, Filip II. Makedon. ga je 392 let p. n. š. imenoval Filipolis, Trimoncium so ga imenovali Rimljani, Pulpudeva Slovani in Filipe Turki, a vseeno je dobil ime po slovanskem imenu. Od nekdaj do danes je Plovdiv gospodarsko, upravno in kulturno središče tračanske nižine. Ob našem prihodu je bilo mesto v zastavah. Transparenti, ponoj

Naslednji dan nas je le od daleč pozdravil mogočni spomenik Aljoše, ki je bil postavljen v spomin na sovjetsko armado in spomenik matere Nikolajevne.

V bližini Plovdiva je inštitut za sadjarstvo. V njem dela svetovno znani profesor Nedeve, ki se ukvarja z žlahtnenjem orehov, zato tod srečamo orehove nasade. Sadovo je imelo prvo

Pod vrhovi Rile med gozdovi sameva čudoviti riliški samostan

vrhom Bolgarije Musalo, ki je 2925 metrov visok. Nedaleč od tod je »Centralni alpijski lager« z žičnico. Borovec je konglomerat starega predvoj-

(Nadaljevanje s 13. strani)

oskrbovala 3.500 sadik. Zgodaj zjutraj je odšla v hmeljišče in se je vračala šele zvečer. Ker ima še vedno težave z zlomljenim nogo, so jo sprva na delo vozili, zadnja leta pa hodi sama, vendar so ji južino in malo južino prinašali v hmeljišče. Bila je torej na delovnem mestu od jutra do večera.

Pa še pogledjmo, kako Andrejcova mati živi! Vstaja vsak dan, poleti in pozimi, ob petih. Vsako jutro kuha zajtrk in potem v sezoni v hmelj, drugače pa opravlja vsa domača dela, ki so tudi v hlevu in svinjaku.

Kaj pa ona je? Pravi, da vse od kraja, brez izbire. Kar skuhamo, to pojemo! Pri teh letih bi ji skoraj nehote zavidal! Kaj pa pijete? Tudi vse, vendar po potrebi.

Kakšno pa je njeno zdravstveno stanje? Če bi si ne zlomila noge, bi sploh ne vedela, kaj je zdravnik. Razen tedaj, ga v vsem življenju ni potrebovala. Nikoli ni zavžila nikakrš-

ne tablete ali zdravila, nikdar ni dobila nobene injekcije! Vsekakor se za to blagodat lahko zahvali svoji zdravi naravi, zraven tega pa svojemu zdravemu načinu življenja, svoji volji in delovni vnemi.

Kakšne pa so njene življenjske potrebe? Za prevžitek ima poleg drugega izgovorjenega 50 kg hmelja I. vrste. Vendar, tako pravi, ne potrebuje ničesar. Streho ima, hrano tudi, dela pa še veliko več. V družinski skupnosti vlada sožitje in popolno razumevanje. Vse to pa je bistvo človeškega življenja.

Ob vsem tem, kar vemo o življenju in delu Andrejcove matere iz Trnave, ji lahko izrečemo priznanje kot eni najstarejših in delavnih hmeljark in ji želimo, da bi v zdravju in zadovoljstvu hmeljarila še dolgo vrsto let! Istočasno pa jo postavljamo za vzgled vsem hmeljarjem in hmeljarkam kot vzor delovne kmečke žene.

Ivan Kronovšek

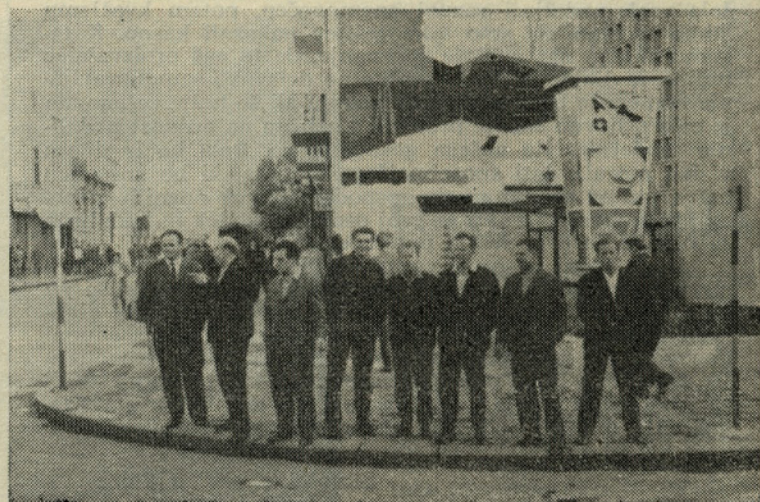

Pogled na Plovdiv z reko Marico

in letaki so oznanjali, da bo od 24. 9. do 3. 10. veliki 23. mednarodni sejem, ki bo prikazal gospodarsko moč dežele. Prva razstava je bila v Plovdivu 15. avgusta 1892 in je imela namen prikazati velik napredek dežele v prvih 15 letih po turškem gospodstvu.

V hotelu Bolgarija si je skoraj vsak kupil avto karto, razglednice in prospekte. Poskušnja najboljših vin, kot so: Misket, Gamza, Feteasca, Tamjanika in žganja Pliske je marsikomu preveč skrajšala spanje v študentskem naselju.

kmetijsko šolo v državi. Čudovit je pregled na neskončne sadovnjake, vinograde in polja zemeljskega oreščka ali arašida. Čirpan slovi po vinu Dimjantu, pesniku Javorovu in po nekdanjih »črnih Bolgarih«, ki so sloveli pri Turkih tako, kot naši Bosanci pri Avstrijcih. Za nami na desni so ostajali vrhovi Rodopov, pot pa se je vzpenjala počasi na Zagorsko polje, ki je valovita planota Sredogorja. Na črnemozu — čudoviti zemlji — dobro uspeva pšenica Zagarja in bombaž. Stara Zagora ima v bližnji oko-

Naši fantje na glavnem trgu PLOVDIVA nasproti gledališča

Na Zagorskem polju smo videli najlepši bombaž s popki, cvetovi in plodovi

lici polovico vrelcev, tovarno dušika s kapaciteto 500.000 ton in elektrarno Georgij Dimitrov, ki jo žene voda iz istoimenskega jezera, ki leži precej više v Rožni dolini pod Staro Planino. Mesto se ponša z najstarejšo opero, z veliko tovarno konserv in z zadrugo — DZS VL. Ilič Lenin, ki smo jo obiskali. Direktor nam je nametal nekaj podakov: Zadruga ima 8.200 ha obdelovalne zemlje, od te so dali po 0,5 ha 1.800 delavcem za ohišnice. Ker je letno le 400 do 500 mm padavin, namakajo nad 6.000 ha. Zadruga ima okrog 2.700 delavcev. Letni dohodki se vrtijo okrog 6 milijonov levov. Na površinah imajo 600 ha vinogradov, 220 ha breskev, 1000 ha koruze in 1000 ha lucerne. Letos je nasula San Pastore 41 centov po ha, a Bezostaja 46 centov na ha. Posstvo ima 23 specialnih sektorjev in 8 filialk. Na 100 delavcev pride 8 ljudi iz administracije, zaposlenih je 28 agronomov, 8 tehnikov, 3 veterinarji, 4 zdravniki splošne prakse, 6 ekonomistov, 100 tehnikov — brigadirjev, 40 računovodij, 8 blagajnikov in 16 evidentičar-

jev. Rabotniški sovjet — po naše centralni delavski svet — šteje 37 članov. Vsaka delovna enota ima svoj delavski svet. Njihov sistem samoupravljanja ima vzornika pri nas. V strojnem parku imajo 110 traktorjev, 18 kombajnov, 35 kamionov, 62 prikolic in morje raznih priključkov. V govedoreji ne komplicirajo. Od 3.500 govedi je 1.300 krav s povprečno molznostjo 3.000 litrov. Imajo še 4.000 ovac in 5.000 svinj. V hlevih je bilo videti sivo govedo, dansko rdeče in montafonke. Stojišča so dolga in nad njimi stabilne molzne naprave. Kot koncentrat krmijo odpadke tovarne konserv in pivovarne. Ogledali smo si še obratovanje sušilnice. Agromomka nam je pojasnila, da posuši 40 ton zelene mase na 24 ur. V izgradnji imajo mešalnico močnih krmil. Zadruga ima tudi trsnico s 500.000 sadikami izbranih vinskih in jedilnih sort in drevesnico z 200.000 sadikami. Od bruto dohodka delavcev odvaja zadruga le 12,5% za pokojninski sklad, država pa vzame od osnovnih sredstev 1

odstotek. Banke jim nudijo kredite z 2 odstotnimi obrestmi.

Po kosilu (solata s kislo vodo, mlečna juha z mesom, golaž s krompirjem in sladoled) v hotelu Vereja smo si še ogledali pivovarno Zagorka, ki pa

tovno vojno je služboval na železniški postaji Stara Zagora železničar Baj Kinju. Videl je veliko nemških vojnih transportov, med njimi tudi transporte z ujetniki. Zgodilo se je, da so mu Nemci izročili v var-

Združni hlev z molznicami v Stari Zagori

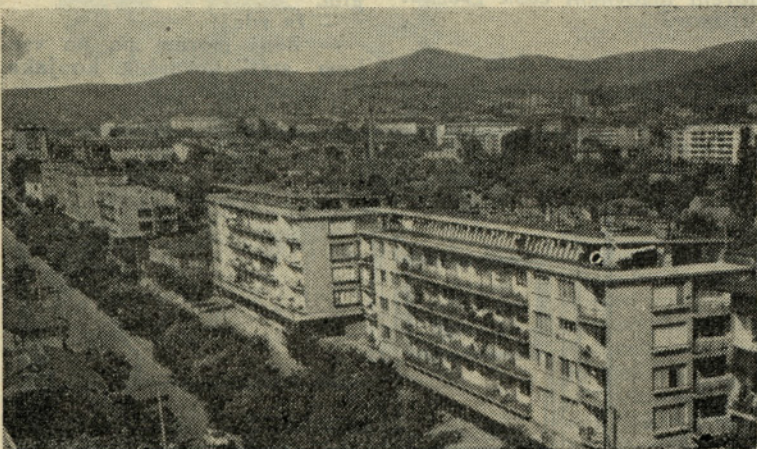
nam ni nudila razen panojev v parku s fotografijami najzaslužnejših članov, novega dimnika in velike kleti praznih cistern za okrog 4 milijone litrov, kjer je ugasnila luč, ko sem jo hotel slikati in smo se morali ob medli luči vžigalnikov prikipati na beli dan, nič posebnega.

Za slovo od slikovite Stare Zagore naj povem zgodbo, ki sem jo slišal: »Med drugo sve-

stvo 22 slovenskih fantov — partizanov. Baj jih je izpustil jim celo sam kazal pot. Minula so leta in ti slovenski fantje — sedaj že možje so se lani odpravili iskat Baja. Našli so ga. Stari upokojeni železničar Baj Kinju ni mogel verjeti svojim očem in ne ušesom. Obisk se je razširil v pravo ljudsko slavo in danes, če ste Slovenec, vam vsak s ponosom pove to zgodbo.«

Udeleženci strokovnega izleta na ogledu združnega posestva Lenin v Stari Zagori

Panorama Stare Zagore

Glasujmo za urejeno šolstvo!

In memoriam

To jesen smo se poslovili od dveh prizadevnih hmeljarjev obrata Tabor.

ZUPANČIČ FRANC, Tičer,
iz Lok pri Taboru

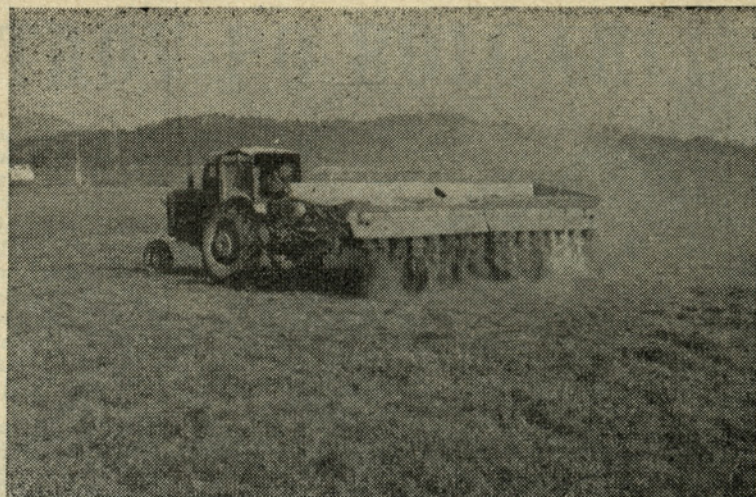

VERDELJ JAKOB, Špan, iz
Lok pri Taboru

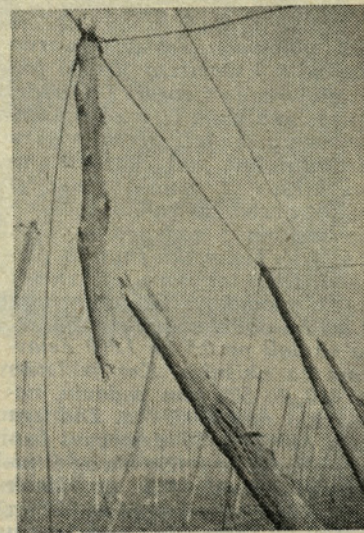
S hmeljarjenjem sta se začela ukvarjati že zelo zgodaj na skoraj deviški zemlji v Lokah. Gospodarila sta skozi dolgo vrsto dobrih in slabih let, kriz in napredka. Oba sta bila prijazna, delovna in poštena kooperanta obrata Tabor. K hmelju sta se pripogibala vse do visoke starosti, če že prav s težavo, vendar še vedno z velikim veseljem.

Zapustila sta rodno vas in svoje domače v lepi jeseni svojega življenja.

Naj jima bo lahka zemlja, katero sta tako ljubila!
Ohranili ju bomo v lepem spominu!

Ob farmi Podlog so temeljito pognojili travnike s tomaževo žlindro in kalijevo soljo

UGANKA

Samica stojim poleti, spomladi, pozimi me vsak objema in gladi.

(20d)

Ljudske napovedi

Kadar dan se povečuje, zima brije le še huje.

Prvega dne v adventu mraz, trajal bo ves zimski čas.

Skladiščnik obrata Mirošan Jurij Goršek pridno prodaja sadike jablan in hrušk znanih domačih sort in iz sadnega izbora.

Take in podobne »defekte« bodo po delovnih enotah popravili sedaj, ko ni drugih večjih del.

Mejnik poslednji skrili so
prezgodnja noč zastrla je
ledena burja segla čez pragove.
Od kod popotniku naj se
le medel svit, ki mogel bi
Glej, zvezde daljnji sij je up z obeti.

PREGOVORI

Za krta ni treba plota okrog vrta.

Starost ne pride sama.

Pol in pol

— Kako se ti zdi odločitev o novem delovnem času zveznih organov?

— To, da se bo delo začelo ob 8,30, je kar v redu!

STAROST

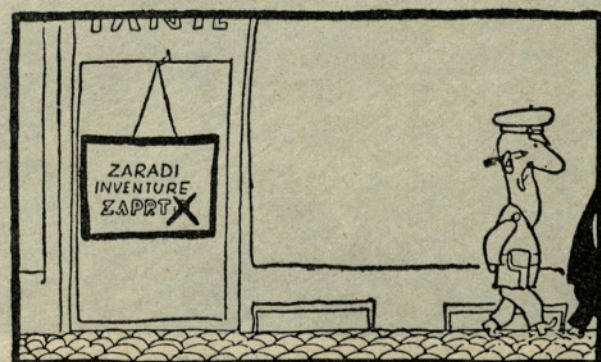
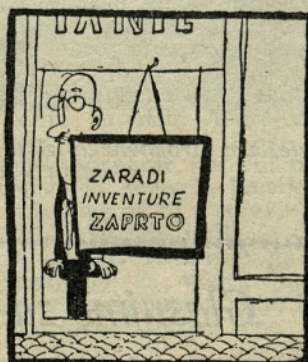
— Slabo, slabo je z mano. Včasih sem zlahka spil deset vrčkov piva drugega za drugim.

— In zdaj?
— Zdaj moram pa po vsakem spiti kozarček konjaka, da mi ni slabo.

ANEKDOTA

Ko so vprašali sodnika Debič Borisa, če bo tudi on glasoval za referendum o šolstvu, ko nima otrok, je odgovoril:

»Kaj mislite, da bi mi bilo vseeno čez nekaj let, če bi me kak nepridiprav mahnil po zobeh in rekel: Ti si tudi eden tistih, ki takrat niso glasovali za zboljšanje razmer v šolstvu.«

»Hmeljar« izdaja Centralni delavski svet. Ureja uredniški odbor: predsednik: Karel Kač; člani: Plaskan Vlado, Jeriček Zlatko, Janič Vinko in Janše Jože. Urednica strokovne priloge, dipl. ing. Kač Miljeva. Glavni in odgovorni urednik ing. Vybihal Vili. — Uredništvo je na upravi KK Zalec. List izhaja mesečno. Letna naročnina 12 N-dinarjev. Rokopisov ne vračamo. — Tisk in klišiji »Celjski tisk« Celje.

PREIZKUŠALI SMO IZKOPALNIK FUX PRI IZORAVANJU UKORENINJENCEV

O potaknjencih smo že precej govorili in pisali. Mnenja o vrednosti ukoreninjenec med hmeljarji so bila deljena. Pri današnjem načinu pridelovanja hmelja, ko skušamo čim več dela opraviti s stroji in vsak agrotehnični ukrep gledamo skozi dinar, so zmagali ukoreninjeneci. Posameznim rastlinam v nasadu ne moremo posvečati več toliko skrbi kot prej. Zato je posebno važno, da se takoj po sajenju čim močnejše razvijejo. Tako si zasajanje praznih mest brez ukoreninjenec težko zamišljamo. Ugotovljeno je da je pridelovanje, kakor tudi sajenje ukoreninjenec v nove nasade, gospodarsko zelo upravičeno.

Od sadike do ukoreninjenca je potrebno sorazmerno veliko ročnega dela, ki ga prav tako skušamo opraviti s stroji. Posebno pereča je zadnja faza, to je **izoravanje** oz. izkopavanje ukoreninjenec. Tu se ponavadi največkrat zalomi. Zaradi poškodovanih, raztrganih ukoreninjenec izplen pada, proizvodna cena po ukoreninjenca pa zelo naraste. To je tudi eden od vzrokov, da proizvodnja ukoreninjenec v začetku ni tako gladko stekla.

Izkop smo poskušali opraviti z različnimi plugi, brez večjega uspeha. Nekaj več upanja je bilo pri izkopalniku za krompir znamke Kuxmann, ki je ukoreninjenec spodrezal, otrsle zemlje in jih odlagal bočno (pod kotom 90° na smer vožnje), od vrste. Če je bilo ukoreninjenje zapleveljeno ali na težji zemlji, se je stroj mašil, odsto-

tek poškodovanih ukoreninjenec pa naraščal.

Letos oktobra smo poizkušali izorati ukoreninjenec z izkopalnikom za krompir Fux tip 66, trdke Vogel & Noot. Videli smo ga na spomladanskem graškem sejmu. Predvidevali smo, da bo stroj za izoravanje ukoreninjenec zelo primeren, le če bo dosegel zadovoljivo globino oranja. Stroj

rahlja ter pretresala za njim, ki brazdo še bolj razrahlja, prerese in ostanek polaga zadaj desno od vrste.

Stroj je na traktor priključen v treh točkah, pretresalo in lemež pa poganja kardanska gred traktorja. Zaradi boljšega delovanja ima stroj še diskasti stabilizator, ki preprečuje nekoristno nihanje.

Stroj je prvo preizkušnjo v hmeljarstvu dobro prestal. Z delovanjem smo bili več kot zadovoljni. Zmogel je željeno globino oranja, kljub težjim delovnim pogojem. Tla so bila srednje težka in vlažna, tako da se brazda, tam kjer je bila zemlja bolj zbita in na vrhu obraščena s travo ali pirnico, ni razletela. Ukoreninjeneci zaradi tega niso bili poškodovani, le da jih je bilo težje izpuliti. Sprva smo vrste odorali z vsake strani, pozneje pa poskušali tudi brez predhodnega oboravanja in ugotovili, da oboravanje ni potrebno, ker je pretresanje brazde v drugem primeru celo boljše. To pomeni, da z izkopalnikom Fux vrsto ukoreninjenec izorjemo z eno potezo, kar ima poleg velikega izplena še to prednost pred dosedanjim načinom, da je ceneje. Vzdržljivosti stroja se v tako kratkem času ni dalo preizkusiti, povem lahko le to, da je en dan v težjih tleh brezhibno deloval.

Dosedanje izgube, ki so bile posledica izoravanja, znašajo na osnovi ocenjenega in dejanskega pridelka ukoreninjenec za leto 1966, v povečanju 28 %, kar predstavlja približno 5000 ukoreninjenec po hektarju. Vrednost 5000 ukoreninjenec presega vrednost stroja. Tako je stroj izplačan že z izoravanjem 1 hektarja, saj stane po podatku zastopnika trdke VOGEL & Noot-a ca. 7.500 šilingov (+ dinarski stroški za carino). Milan Veronek

Ukoreninjenec z dolgimi koreninami zoran z izkopalnikom Fux

ne predstavlja nič novega, saj jih imajo tudi pri nas nekatera kmetijska gospodarstva, ki pridelujejo več krompirja, le da so na žalost dvoredni in za izkop ukoreninjenec niso primerni.

Omenjeni izkopalnik SCHWINGSCHAR — RODER FUX pa je enoreden. Preizkušnjo sta omogočila Kmetijski obrat Petrovče in trdka Vogel & Noot, ki je stroj dostavila.

Izkopalnik je grajen zelo preprosto; iz nihajočega lemeža, ki vrsto podreže in raz-

Ing. Blažena Pugelj

Kaj so pokazale kemijske analize tal na pašnikih in travnikih

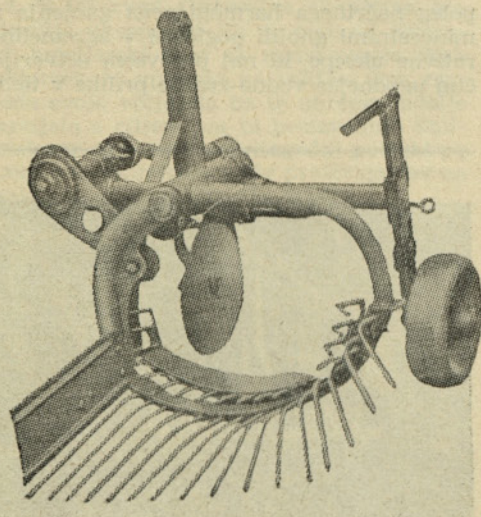
Za pravilno in ekonomično odmerjanje gnojil na obdelovalnih površinah, se poslužujemo kemijske analize tal ki pokaže, kako so tla preskrbljena s hranili. Če so mejne vrednosti za posamezne posevke in nasade ter ekološke prilike izvednotene, s poskusi, se lahko mirno zanesemo na rezultate analiz.

Na Inštitutu za hmeljarstvo vodimo že nekaj let sistematično kontrolo o gibanju hranil v hmeljarstvu. Pred dvema leti smo začeli načrtno zasledovati preskrbljenost

tal s hranili tudi na travnikih in pašnikih na področju Savinjske doline.

V letošnjem letu smo ponovno analizirali 90 vzorcev iz pašniških in travniških površin. Določili smo reakcijo tal, hidrolitično kislost in rastlinam dostopen fosfor in kalij (po Al — metodi).

Na osnovi rezultatov analiz smo tla razvrstili po oskrbljenosti s hranili, v odgovarjajoče preskrbovalne razrede, posebej površine, ki se izkoriščajo pašno-košno in

Izkopalnik Fux

površine, ki se izkoriščajo samo košno. Za obe vrsti travnikov smo izdelali navodilo za gnojenje.

Preskrbovalni razredi so kalibrirani na osnovi številnih poskusov, ki jih je izvršila Biotehnična fakulteta v Ljubljani (dr. M. Leskovšek). Nekaj teh poskusov je bilo organiziranih tudi na območju Kmetijskega kombinata Žalec.

Dr. M. Leskovšek priporoča naslednje mejne vrednosti:

za fosfor	za kalij
nizek 0-5	< 20
srednji 5-15	20-30
velik 15-30	> 30
zelo visok > 30	

Letošnje (1967) analize pašnikov in travnikov so pokazale naslednje vrednosti:

Pašniki, ki se izkoriščajo pašno-košno (čredinski pašniki) so takole preskrbljeni s fosforom:

Obrat	0-5	5-15	15-30	30	Skupno število vzorcev
	mg P ₂ O ₅ /100 gr zemlje				
Braslovče					
Žovnek					
Založe					
Podlog					
Zalog					

in s kalijem

Obrat	20	20-30	30	Skupno število vzorcev
	mg K ₂ O/100 gr zemlje			
Braslovče				
Žovnek				
Založe				
Podlog				
Zalog				

Reakcija tal na čredinskih pašnikih je naslednja:

Obrat	4,5	4,5-5,5	5,5-6,5	6,5	Skupno število vzorcev
	Reakcija tal - pH				
Braslovče					
Žovnek					
Založe					
Podlog					
Zalog					

Na travniških površinah, kjer je izkoriščanje dvokošno, ponekod trokošno, so rezultati letošnjih analiz naslednji:

S fosforjem so tla preskrbljena takole:

Ime področja	0-5	5-15	15-30	30	Skupno število vzorcev
	mg P ₂ O ₅ /100 gr zemlje				
Letališče					
Levec					
Travniki pri					
Avtoobnovi					
Drešinja vas					

PRILOGA - 34

Zaloga kalija je na travnikih naslednja:

Ime področja	20	20-30	30	Skupno število vzorcev
	mg K ₂ O/100 gr zemlje			
Letališče				
Levec				
Travniki pri				
Avtoobnovi				
Drešinja vas				

Reakcija tal je na travnikih naslednja:

Ime področja	4,5	4,5-5,5	5,5-6,5	6,5	Skupno število vzorcev
	Reakcija tal pH				
Letališče					
Levec					
Travniki pri					
Avtoobnovi					
Drešinja vas					

Iz rezultatov analiz zaključujemo, da je založenost tal z rastlinam dostopnim fosforom na pašnikih srednja in prav dobra. Vendar je še tudi nekaj pašnih površin, kjer je preskrba s fosforom slaba.

Z rastlinam dostopnim kalijem so tla na pašnikih slabše oskrbljena. Največje število analiziranih vzorcev je v razredu, kjer je količina kalija nizka.

Reakcija tal na pašnikih je v največ primerih še močno kisla in tu in tam pa so tla že izboljšana in le slabo kisla.

Analiz iz travniških površin je v letošnjem letu malo. Analizirani so travniki na obratu Petrovče. Ti rezultati dajejo sliko slabe do srednje oskrbe tako s fosforom, kakor s kalijem. Najbolj izenačena zaloga fosfora je na travnikih, ki jih obrat že več let izkorišča. Slabše zaloge hranil so v tleh, ki so v zadnjih letih pridobljena z arondacijo.

Reakcija travnikov je več del slabo kisla, nekaj površin pa je še kislih.

Z zadostnimi količinami hranil, predvsem fosfora in kalija bomo kemijske lastnosti slabo oskrbljenih tal izboljšali.

Ker je izkoriščanje travne ruše različno za čredinske pašnike in za travnike, zato so tudi navodila za gnojenje različna tako za fosforna in kalijeva gnojila, predvsem pa za dušična. Na travniku prevzemajo glavno skrb za prehrano vsega travniškega rastja z dušikom metuljnice. Na čredinskem pašniku pa travna ruša zasenči in uspešno konkurira deteljicam. Ker pašnike večkrat popasemo in pokosimo, je tudi delovanje detelje skromnejše. Tako je za hitro rast, potrebno pašnike mnogo bolj gnojiti z dušikom kot dvo ali trikošne travnike.

Pri popravljanju tal glede hranil, ne smemo pozabiti na fizikalne lastnosti, ki odločilno vplivajo na rodovitnost tal. Tla, ki se izkoriščajo kot pašniki niso v pedološkem pogledu najboljša, pa tudi ne srednje dobra. V glavnem so pašniki na oglejenih (v največ primerih močno oglejenih) tleh in na psevdoglejih. Talna mikroklima je slaba. Vodno-zračne razmere so tudi na površinah z hidromeliorativnimi

ukrepi več del še neurejene. Procesi oglejevanja se navadno pričenjajo že nekaj cm (2-10 cm) pod površino. (Npr. del površin na obratu Podlog). Pri paši živina tepta tla kar je posebno usodno na tleh z močno glinasto teksturo, kjer je kapaciteta za vodo 51-56 %. Pri teptanju se zračne praznine še zmanjšujejo na račun vodnih praznin. Tla so gosta, ob deževju mokra in mazava, v sušnem stanju gosta in trda. Tudi preveč slabem sestavu ruše se mestoma pojavljajo šopi masnice - Deschampsije. Deteljico in sladke trave spodriva pasja trava, ki se hitro razrašča. Tla s takimi lastnostmi so trenutno slabo primerna za pašnike. Na takih tleh je potrebno izboljšati teksturo urediti zračno-vodni odnos, pridobiti pravilno razmerje v sestavu travne ruše in šele tedaj lahko na njih načrtujemo čredinske pašnike.

Na naplavinah, ki so le v globljih slojih rahlo oglejena, je lažje vzdrževati vzoren pašnik (npr. v Založah). Gibanje talne vode še celo poleti kvari zračne razmere, vendar le v globljih slojih. Tako ima travna ruša ugodne pogoje in zato je tudi njen sestav idealen.

Žal je velik del pašnikov pri nas na psevdogleju. Še pred nekaj leti so bila tla gozdna. Lastnosti teh tal se počasi urejujejo, razmere zraka in vode pa so slabe, živina pa jih s teptanjem ob paši še poslabšuje. Ob osnovnih melioracijah so bili dani pogoji tudi za rast detelj, vendar pri intenzivnih pašnikih se detelje ne morejo močno ukoreninjati in se razraščati, zato počasi minevajo. Razbohotila se je pasja trava, ki je našla najugodnejše pogoje.

Iz poskusov na melioriranih gozdnih tleh je poznano, da se je deteljno travna mešanica najbolje razraste tam, kjer so izboljšana tla z 2-3-letnim kolobarjem: zeleno gnojenje - okopavina - žito - deteljno travna mešanica. To je draga in zahtevna investicija, je pa najhitrejša. Vendar so tudi na takih tleh potrebne še občasne dodatne melioracije. Vodno zračne razmere se bodo vsaj v površinskem sloju izboljšale z občasnim razrezanjem travne ruše s krožno brano in dosejanjem deteljno travne mešanice, v kateri naj bo minimalna količina pasje trave. Globljo drenažo pa bodo trave s svojimi koreninami same ustvarile.

Zato se je potrebno posebno na pašnikih poleg načrtnega harmoničnega gnojenja z mineralnimi gnojili poglobiti v agromeliorativne ukrepe, ki naj predvsem ustvarijo čim ugodnejše vodno-zračne prilike v tleh.

Predsednik EHB inž. Četina odvarja zasedanje generalne skupščine

Resolucija 17. kongresa EHB 1967 v Madridu

Na 17. kongresu EHB v Madridu so predstavniki nacionalnih hmeljarskih organizacij naslednjih držav: Belgije, Bolgarije, ZR Nemčije, Anglije, Francije, Jugoslavije, Španije in Čehoslovaške članic Evropskega hmeljarskega biroja v Madridu 11. avgusta 1967

1. z zadovoljstvom pozdravili prisotnost opazovalcev iz DR Nemčije in Madžarske in se zahvalili za udeležbo na kongresu g. Ronald J. Reilu predsedniku Zveze ameriških hmeljarjev;

2. ugotovili

a) da je bila površina hmeljišč v devetih državah članicah EHB 38.685 ha v letu 1966 in 38.904 ha v letu 1967;

b) da je znašal pridelek v devetih državah članicah EHB leta 1966 1.038.013 stotov à 50 kg, vendar niso mogli vsi proizvajalci kriti proizvodnih stroškov;

c) da se je gibal površina hmeljišč, pridelek in proizvodnja piva na svetu po letih takole:

Leto	ha	stotov à 50 kg	milijonov hl piva
1960	64.076	1.626.716	418
1961	62.203	1.366.689	439
1962	66.204	1.613.407	455
1963	69.744	1.838.347	471
1964	70.710	1.862.379	510
1965	71.475	1.821.944	515
1966	71.634	1.886.831	529

d) da znaša prva ocena pridelka za leto 1967 v devetih državah članicah 1.008.800 stotov.

3. EHB izraža željo, da bi se vse kmetijske organizacije trudile pospešeno koordinirati svoje napore na področju prilagajevanja proizvodnje hmelja s povpraševanjem, organizacije tržišča in mednarodne menjave. Poziva jih, da se v svoji analizi podrobno pogledajo v hmeljsko trgovino, njeno dinamiko, da skrbnejše zasledujejo razvoj konjunkturnih nihanj in izgradijo službe za tržne raziskave.

4. V tej zvezi Generalna skupščina pozdravlja ukrepe, ki jih je podvzel Evropski hmeljarski biro za raziskovanje vseh faktorjev, ki vplivajo na tržišče. Ona razglasa svojo voljo, da bo te ukrepe nadalje razvijala s ciljem, da bi proizvodnjo količinsko in kakovostno prilagodili potrebi po hmelju in aktivirala vpliv proizvajalcev na razvijajočo koncentracijo tržišča.

5. Proizvajalci hmelja vztrajajo na takšni politiki dohodka, ki jim zagotavlja plačilo za delo in investirana sredstva ter jim omogoča izvesti splošnemu gospodarskemu razvoju odgovarjajočo modernizacijo svojih obratov.

6. Izkušnje učijo, da potrebno ohranitev in razvoj svobodnega gospodarjenja v kmetijstvu ni mogoče doseči z integralnim liberalizmom. Država mora v sodelovanju s poklicnimi organizacijami intenzivneje poseči s ciljem, da regulira in normalizira igro gospodarskih in finančnih procesov.

7. Generalna skupščina se zahvaljuje Hop Marketing Board-u (angleški hmeljarski organizaciji) za povabilo na 18. EHB kongres od 12. do 15. avgusta 1968 v Londonu.

Generalna skupščina je resolucijo soglasno sprejela.

Ad 11. Odlikovanje hmeljarski orden, ki ga vsako leto podeljuje EHB zaslužnim hmeljarjem je prejelo letos 40 hmeljarjev in strokovnjakov iz držav članic EHB. Poleg teh ga je po sklepu predsedstva EHB prejel tudi predsednik ameriških hmeljarjev g. Riel.

Odlikovani so bili 3 Jugoslovani: inž. Pelikan Zvone, direktor Inštituta za hmeljarstvo Žalec, Kijac Milorad, PD Maglič, Barbulov Stojan, PD Novi Sad.

Pozneje na zaključnem banketu pa je odlikovanje prejel še naš predstavnik v

predsedstvu in sedanjí predsednik EHB inž. Četina Lojze, Inštitut za hmeljarstvo Žalec.

Po podelitvi odlikovanj je g. Arcenegui zaključil generalno skupščino in s tem je bil končan delovni del 17. kongresa Evropskega hmeljarskega biroja.

V turističnem delu programa so imeli delegati priliko, da so si ogledali zanimivosti mesta Madrida, izredno znamenito zgodovinsko in turistično mesto Segovio in na koncu še poznano špansko specialiteto — bikoborbe.

Organizacija kongresa je bila skrbno pripravljena, program je potekal s posebno lahkoto, a kljub temu brezhibno.

MIHAL HUSAR

V oktobru letos, je bačko hmeljarsko področje izgubilo svojega prvega in dolga leta vsestransko aktivnega upravnika Stanice za hmelj v Bačkem Petrovcu, a Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu strokovnega sodelavca in dobrega prijatelja Mihala Husarja. Čeprav upokojen in že dolgo težko bolan je še vedno delal v hmeljarstvu in se celo pripravljaj, da pride letos spomladi v Dobrno na drugi hmeljarski simpozij. Toda bolezen je bila močnejša in sestati smo se morali brez njega. 6. oktobra ga je dokončno premagala.

Mihal Husar je bil slovaškega pokolenja. Rodil se je 1909. leta v Bačkem Petrovcu in je študiral agronomijo v Pragi, Zagrebu in Beogradu. Sam hmeljar se je po študiju posvetil hmeljarstvu. Pred vojno je bil strokovni učitelj na Hmeljarsko-kmetijski šoli v Bačkem Petrovcu, hkrati pa sekretar Hmeljarskega združenja podonavskega hmeljarskega rajona in kot tak sodeloval pri pripravljanju zakona o hmelju, ki je izšel 1938. leta.

Ko so Madžari okupirali Bačko, so ga poslali na vzhodno fronto; on pa je dezertiral in ušel na Čehoslovaško, kjer je v podjetju za predelavo lana in konoplje v Njitri delal kot tehnični svetovalec. Po končani vojni se je vrnil v Bački Petrovac, ter postal sekretar Združenja proizva-

jalcev hmelja v Vojvodini, kasneje pa sekretar Komisije za hmeljarstvo. Kot svetovalec je od 1957. leta delal v Zemljoradniški zadrugi v Bačkem Petrovcu, ki je tedaj sodelovala z vsemi proizvajalci hmelja v Vojvodini. Kasneje je kot strokovnjak delal v kooperativi, 1952. leta pa je postal prvi upravnik Stanice za hmelj u Bačkom Petrovcu in tam ostal do upokojitve.

Ves ta čas je Mihal Husar sodeloval na vseh področjih, ki zadevajo hmeljarstvo. Tako je 1956 z Inštitutom za hmeljarstvo v Žalcu izdelal perspektivni plan za hmeljarstvo v Jugoslaviji poleg tega pa še poseben načrt za hmeljarstvo v Vojvodini. Bil je vsestranski: načrtoval je nova hmeljišča, raziskoval, podučeval in organiziral seminarje za proizvajalce ter mnogo publiciral. Bil je prav tak kakršnega je zahteval tedanji čas.

Kot raziskovalec se je predvsem ukvarjal s selekcijo, agrotehniko in fiziologijo hmelja. S selekcijo je izdvojil proti peronospori odporne klone bačkega hmelja in zgodnejši tip petrovačkega crvenjaka, ki rodi približno 14 dni prej kot ostale hmeljne sorte v Vojvodini. 1962. leta je bil za svoje delo odlikovan z zlato medaljo in z ordenom za hmeljarstvo s strani Evropskega hmeljarskega biroja.

Bolezen ga je prisilila, da je odšel v zašlužen, toda prerani pokoj. Ni pa ga mogla odtrgati od hmeljarstva. Še naprej prav do prezgodnje smrti je s svojimi bogatimi izkušnjami pomagal v Stanici za hmeljarstvo v Bačkem Petrovcu in Inštitutu za poljedelstvo v Novem Sadu ter pisal strokovne članke.

Husar je sodeloval s strokovnjaki mnogih hmeljarskih področij posebno tesno pa je bil navezan na Češko in Slovenijo. Kako pogosto in rad je obiskoval Savinjsko dolino. Vsako leto je vsaj enkrat prišel na Inštitut za hmeljarstvo v Žalcu, da smo se pogovorili o trenutnih in stalnih hmeljarskih problemih. Ostal nam bo v spominu kot široko razgledan in izkušen hmeljar ves zaverovan v plodno in prostrano polje Vojvodine, vedno dobre volje in duhoviti tudi takrat ko ga je nevarna bolezen omejevala na vsakem koraku. S Husarjem smo slovenski hmeljarji izgubili dobrega kolega in svetovalca ter iskrenega prijatelja.

Mihal Husar je objavil blizu 300 član- kov, razprav in posebnih publikacij v slovaškem, srbskem in madžarskem jeziku.

Naj naštejemo najvažnejše:

Razvoj hmeljarstva v FNRJ — Beograd 1956. Š

Rezultati raziskovanj specialnih agrokrepov na povečanje pridelka nekaterih ranih in kvalitetnejših sort hmelja v pogojih Vojvodine — Savremena poljoprivreda br. 8/1961.

Kako vpliva čas rezanja na pridelek hmelja — Savremena poljoprivreda br. 9/1961.

Vpliv vegetacijskega prostora in časa saditve na pridelek prvoletnega hmelja v klimatskih pogojih Vojvodine — I. hmeljarski simpozij Velenje 1962.

Velikost in oblika vegetacijskega prostora kot faktor pridelka v starejših nasadih hmelja — I. hmeljarski simpozij, Velenje 1962.

Metodika in rezultati selekcije hmelja na odpornost proti peronospori v Vojvodini — I. hmeljarski simpozij, Velenje 1962.

Rezultati orientacijskega poizkusa s površinskim namakanjem hmelja v letu 1961 — I. hmeljarski simpozij, Velenje 1962.

Tehnološki proces hmeljarske proizvodnje na PD Maglič — Poljoprojekt Novi Sad 1962.

Rezultati dvoletnega preizkušanja nekaterih evropskih sort hmelja v pogojih Vojvodine — Savremena poljoprivreda 6/1963.

Vpliv gostote sklopa in nekateri morfološka svojstva nizkega tipa tehničnega sira (metlaša) — Savremena poljoprivreda 9/1963.

Problemi in rezultati dela na pospeševanju hmeljarske proizvodnje v Vojvodini — Zbornik dela Inštituta za poljoprivedna istraživanja Novi Sad, 1963.

Hmelj (*Humulus lupulus L.*) — Beograd 1964, skupaj s prof. Drezgicem za Poljoprivredni leksikon.

Sedemletni plan pa pospeševanje hmeljarstva v NR Srbiji — Beograd 1964.

Aktion de la potasse sur la qualite de houblon — Beograd 1965 (kolokvij za kalij).

Ekonomska vrednost selekcije petrovačkoga crvenjaka — pripravljeno za tisk.

Metode proučevanja kvalitete hmelja — II. simpozij industrije piva Jugoslavije, Novi Sad 1966.

Proučevanje biološkega potenciala godinga in Northern Brewerja — pripravljeno za tisk.

Proučevanje mikro klime v hmeljiščih v pogojih suhe obdelave in navlaženja — (skupaj z Až. Snjidom), — pripravljeno za tisk.

Kot posebne publikacije so izšla naslednja njegova dela:

Kratko navodilo za proizvodnjo važnejših kmetijskih kultur — Bački Petrovac 1952 v slovaškem jeziku. Priročnik za kmetovalce.

Osnove kmetijstva — Bački Petrovac 1955 v slovaškem in madžarskem jeziku učbenik za nižje razrede srednjih šol.

Navodila za gradnjo hmeljišč in proizvodnjo hmelja — Novi Sad 1958.

MARTIN JOŠT

5. oktobra sta v hudi prometni nesreči v Žalcu izgubila življenje brata Martin in Anton Jošt; prvi pobudnik in ustanovitelj povojne hmeljarske zadruge, navdušen propagator savinjskega hmeljarstva, drugi pa skrben in vzoren savinjski gospodar, hmeljar, povsod poznan in spoštovan zaradi svoje poštenosti in dobrote.

Pogreb obeh bratov je zgovorno pokazal, kako so ju cenili Savinjeci. Bila sta jim vzornika »naše gore lista« ali kot pravi Župančič prava »pokonci moža«.

Veliko navdušenih hmeljarjev rodi Savinjska dolina, eden najbolj zaverovanih je bil brez dvoma Martin Jošt, za katerega lahko rečemo, da je vse njegovo delo, še več: vse snovanje je bilo posvečeno posredno ali neposredno savinjskemu hmeljarstvu. Poln idej, poln načrtov, delaven in dosleden. Jošt ni bil le načrtovalec, idejni vodja, organizator ampak je vsako svojih pobud skušal dosledno in zagrizeno tudi uresničiti — torej javni delavec, kakršnih je površen povojni čas malo rodil.

Nekateri sodelavci, pa tudi hmeljarji niso bili vedno istih misli z njim, spoštovali pa so ga zaradi njegove vneme, delavnosti, poštenosti in mu zaupali. Tudi napačno postavljene teorije je ožarila njegova prizadevnost in volja vztrajati do konca.

Bil je prepričan borec za združništvo in temu velikemu smotru je posvetil vse svoje moči in misli. Po vojni je z drugimi hmeljarji uspel že 22. junija 1945 ustanoviti enotno hmeljarsko zadruge. Postal je njen prvi predsednik in se ves predal njenemu urejanju z velikim občutkom za ključne probleme savinjskega hmeljarstva. Njegov ideal je bila zadruge, ki povezuje proizvajalce »pri vsem delu od sajenja do prodaje«, ki bo močna in enotna pometla z izkoriščevalci, ki bo hmeljno proizvodnjo Savinjske doline strokovno in ekonomsko pravilno usmerjala, tako da bo savinjski goding lahko na svetovnem tržišču konkuriral s hmeljem najboljših provenienc.

Skrbi za hmeljevke, umetna gnojila, kurjavo, škropiva, škropilnice ki v letih takoj po vojni nikakor niso bile majhne — niso

zamegljevale njegovega pogleda na ključne probleme savinjskega hmeljarstva:

— pospešiti z vsemi silami obnovo, da se približamo predvojni površini

— ustanoviti sklade za izravnavo cen in za pomoč po toči prizadetim hmeljarjem

— omogočiti tudi malim hmeljarjem sodobno proizvodnjo z gradnjo združnih sušilnic, nabavo mehanizacije in komasacijo hmeljišč

— ustanoviti Inštitut za hmeljarsvo, ker samo z znanostjo oborožena proizvodnja bo lahko uspešno konkurirala naprednim hmeljarskim področjem v razvitih deželah

— meliorirati poplavna področja v Savinjski dolini z razbremenilnikom na Polzeli in ureditvijo Ložnice, Bolske in drugih pritokov Savinje, ker na ta način pridemo v centru hmeljarstva do novih obdelovalnih površin.

Takoj ko je predvidel načrt, je že z vso vnemo delal za njegovo uresničenje. Vse zadane naloge je takorekoč zgrabil za roge in toliko časa navduševal in bodril vse prizadete, da je delo steklo.

Njegovo prizadevanje je bilo vsestransko: vodil je zadruge, govoril in navduševal hmeljarje, veliko pisal v »Hmeljarja«, pomagal pri načrtovanju melioracij, konstruiral stroje in poln poleta ostal še takrat, ko se je nerad umaknil iz Savinjske doline h Kmetijskem muzeju in pozneje Agrotehniko v Ljubljano in ko se je upokojen vrnil v Žalec.

S kakšno gorečnostjo je gradil Hmeljarski inštitut. Čeprav sam ni bil raziskovalec, je popolnoma dojel njegov pomen in naloge. Prepričevali hmeljarje o potrebnosti inštituta mu je pomagal pokojni Janko Kač. S šegavo a tehtno besedo: »Kaj pa je Tebe treba bilo.« Na izrednem občnem zboru »Hmezada«, dne 18. maja 1947 je upravni odbor sklenil: Glede na nujnost in silno važnost gradnje inštituta je upravni odbor sklenil, da bi naj vsak združnik po svojih močeh prostovoljno prispeval k čim cenejši in hitrejši uresnitvi graditve našega Hmeljskega inštituta. Soglasno se sklene pozvati hmeljarje zadružnike, da osnujejo v vsaki vasi tričlanski odbor, ki bo zbral imena in količine, ki pridejo v poštev za to akcijo v poedinih vaseh.

In v septembru 1949. leta že navdušeno piše Janko Kač:

Skoraj sami nismo verjeli, ko smo delali načrte, za ta tabernakelj našega hmeljarstva, da bo mogoče že letos spraviti inštitut pod streho. Mnogo je bilo naporov in treba je bilo premostiti številne ovire, toda uspeh je poplačal vse te skrbi odbora zadruge, pod večjo roko predsednika tov. Martina Jošta.

Vsa dela so bila izvedena v lastni režiji in so se marljivi tovariši iz vrst našega sindikata priučili, ker so spoznali pomen in korist, ki jih bo nudil znanstveni zavod naši ožji hmeljarski, kakor tudi širši ljudski skupnosti, tako zidarskih kakor železnokrivskih in tesarskih del. Zidne opeke ni bilo, pa je zadruge postavila lastno opkarno, ki danes ne-le krije potrebe zadruge, temveč daje tudi združnikom — zaenkrat seveda v omejenem obsegu — možnost nabave zidakov za popravilo sušilnic.

Zaradi prizadevnosti v izboljšanju kakovosti hmelja in postavitve Hmeljarskega inštituta, je bil tov. Jošt Martin tudi nagrajen od ministrstva za zunanjo trgovino.

Po »reorganizaciji« Hmezada, je postal Martin Jošt prvi direktor novega inštituta, toda le za kratek čas. Odsel je še dalj od zadruge v Ljubljano. Toda hmelj in združništvo sta ga prav do konca vznemirjala in ga pogosto vodila po hmeljiščih Savinjske doline.

Kako nagel in zato tudi učinkovit je bil, naj pove naslednja zgodba. Ko je bil Martin Jošt pomočnik direktorja Agrotehniko, mu pride v roke zavitek cuprablau-a (tov. Cupra iz Švice). Fino mleti bakreni pripravke ga takoj navduši. Hmeljarji bi ga prav radi zamenjali za tedaj še grobo bakreno apno. Martin Jošt gre še isti dan na inštitut z vprašanjem: ali sredstvo odgovarja za preprečevanje hmeljne peronospore in pri priči naprej v Cinkarno, češ tole bi pa v vaši tovarni lahko izdelovali. Še nekaj sestankov na okraju in Cinkarna je začela s proizvodnjo cuprablaua. Joštova naglica in borbenost je zlasti v letih takoj po vojni naredila hmeljarstvu neprecenljive usluge.

S pronicljivim duhom je presojal vse kar je srečal, se navdušil in že organiziral.

Veliko ljudi še dela in bo delalo v slovenskem hmeljarstvu, mnogi z večjim znanjem, mnogi bolj načrtno, mnogi v boljših pogojih, toda redki s tolikšno zavzetostjo in žarom.

Martin in Anton Jošt mirno spita med savinjskimi hmeljniki.